

Stavovi i znanje učenika o vršnjačkom nasilju

Kosanović, Vedrana

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Bjelovar University of Applied Sciences / Veleučilište u Bjelovaru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:144:889931>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-21**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository of Bjelovar University of Applied Sciences](#)

VELEUČILIŠTE U BJELOVARU
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ SESTRINSTVA

**STAVOVI I ZNANJE UČENIKA O VRŠNJAČKOM
NASILJU**

Završni rad br. 77/SES/2017

Vedrana Kosanović

Bjelovar, kolovoz 2018.

Veleučilište u Bjelovaru

Trg E. Kvaternika 4, Bjelovar

1. DEFINIRANJE TEME ZAVRŠNOG RADA I POVJERENSTVA

Kandidat: **Kosanović Vedrana** Datum: 20.12.2017.

Matični broj: 001391

JMBAG: 0314012937

Kolagij: **JAVNO ZDRAVSTVO**

Naslov rada (tema): **Stavovi i znanje učenika o vršnjačkom nasilju**

Područje: **Biomedicina i zdravstvo** Poje: **Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita**

Grana: **Javno zdravstvo**

Mentor: **dr.sc. Zrinka Puharić**

zvanje: **viši predavač**

Članovi Povjerenstva za ocjenjivanje i obranu završnog rada:

1. **Tamara Salaj**, dipl.med.techn., predsjednik
2. **dr.sc. Zrinka Puharić**, mentor
3. **mr.sc. Tatjana Badrov**, član

2. ZADATAK ZAVRŠNOG RADA BROJ: 77/SES/2017

Studentica će posebno konstruiranom anketom ispitati stavove i znanje učenika o vršnjačkom nasilju-bullyingu te usporediti dobivene podatke s obzirom na sociodemografske osobine ispitanika – dob, spol, mjesto stanovanja, razred, školski uspjeh te zaključiti ima li statistički značajnih razlika te kako može medicinska sestra/tehničar prvostupnik u svom radu unaprijediti znanje ali i promijeniti stavove učenika u cilju prevencije i smanjenja štete nastale takvim ponašanjem.

Zadatak uručen: 20.12.2017.

Mentor: **dr.sc. Zrinka Puharić**

Želim zahvaliti svima koji su pomogli u izradi ovog završnog rada, posebno mentorici dr.sc. Zrinki Puharić na korisnim savjetima i uputama. Isto tako zahvaljujem ispitanicima koji su sudjelovali u ovom istraživanju.

Zahvaljujem svojoj obitelji na neizmornoj strpljivosti, razumijevanju, podršci i na tome što su mi omogućili ovo studiranje. Svojim prijateljima zahvaljujem jer su bili uz mene u najtežim trenucima te bez njihove podrške ne bih ovo uspjela.

Također, zahvaljujem svim profesorima Stručnog studija sestrinstva u Bjelovaru na prenesenom znanju i trudu koji su uložili. Hvala svima!

Sadržaj

1. UVOD	1
1.1. Povijest nasilja.....	2
1.2. Vrste nasilja.....	2
1.3. Djeca s nasilnim ponašanjem	4
1.4. Znakovi prepoznavanja djece s nasilnim ponašanjem.....	5
1.5. Znakovi do kojih dolazi kod žrtava nasilja.....	7
1.6. Gdje dolazi do nasilja?	7
1.7. <i>Cyberbulling</i> – elektroničko vršnjačko nasilje	8
1.7.1. Što obuhvaća takav oblik nasilja?	9
1.8. Sprječavanje nasilja.....	9
1.9. Uloga medicinske sestre u unapređenju znanja i promjeni stavova učenika.....	10
2. CILJ RADA.....	12
3. METODE	13
3.1. Upitnik.....	13
3.2. Postupak i sudionici u istraživanju.....	13
3.3. Statistička obrada podataka	13
4. REZULTATI.....	14
5. RASPRAVA.....	44
6. ZAKLJUČAK	46
7. LITERATURA.....	47
8. OZNAKE I KRATICE.....	51
9. SAŽETAK.....	52
10. SUMMARY	53
11. PRILOZI.....	54

1. UVOD

Nasilje među djecom postojalo je oduvijek, no zadnjih nekoliko desetljeća svjedočimo njegovom naglom porastu (1). Kako je došlo do porasta nasilja tako je došlo i do sustavnog istraživanja problematike i interesa javnosti za problem vršnjačkog nasilja (2). Znanstvenik Dan Olweus rezultatima svojih istraživanja prvi je proširio zanimanje javnosti za problem nasilja. Prva istraživanja su započela u skandinavskim zemljama, a 70-ih godina prošlog stoljeća je počeo veliki interes istraživača za ovo područje (3).

Nasilje je svaki oblik tjelesnog, emocionalnog zlostavljanja, nemarnog postupanja, seksualnog zlostavljanja ili iskorištavanja i zanemarivanja, što rezultira vrlo velikom opasnosti za zdravlje. Svim definicijama o nasilju je zajedničko isticanje patnje i štete koje osobe čine svojim postupanjem jedni drugima (4). Također se definira kao namjerno korištenje fizičke snage i moći prijetnjom ili aktivnošću prema samome sebi, prema drugoj osobi, prema skupini ljudi ili cijeloj zajednici. Posljedice nasilja su razne, ono bi moglo rezultirati ozljedom, psihološkim posljedicama, neizvjesnošću ili čak smrću (5).

Svjetska zdravstvena organizacija ističe kako je nasilje jedan od vodećih javnozdravstvenih problema u svijetu u svom Izvješću o nasilju i zdravlju 1996. U Izvješću o nasilju i zdravlju iz 2002. godine Svjetska zdravstvena organizacija dijeli nasilje u tri skupine: prema samome sebi, međuljudsko nasilje i kolektivno nasilje. Suicid, pokušaj suicida, planiranje suicida i samoozljeđivanje spadaju u nasilje prema samome sebi, a međuljudsko nasilje se dijeli na nasilje u obitelji i nasilje unutar zajednice (6). Nasilje u školi je relativno nova pojava koja je, kako se čini, znatno promijenila svoju prirodu, najviše zbog nemogućnosti školskog okruženja da se izolira od raznih poteškoća koje obilježavaju društvo u cjelini (7). Školsko nasilje je vrlo rašireni javnozdravstveni problem koji započinje već u ranom djetinjstvu (8). Ako se na vrijeme ne prepozna i zaustavi može se razviti u najteže oblike antisocijalnog ponašanja (9).

Do nasilja najčešće dolazi u školi jer djeca tamo provode najviše vremena (4). Nasilje u školi se definira kao pojava nasilnog ponašanja koja se odvija u školi, ali mjesto događanja nasilja ne može biti jedini kriterij određivanja nasilja u školi. Nasilje se događa tijekom odmora u školi, u školskom wc-u, tijekom nastavnog sata, u školskom dvorištu, na školskom stubištu, no ne događa se samo u školi, već i na putu u školu i iz nje gdje se grupa učenika nasilno ponaša prema drugoj grupi učenika, ili se jedan učenik nasilno ponaša prema drugom učeniku, ili se

učenik nasilno ponaša prema nastavniku ili nastavnik prema njemu. Dakako, nasilje se ne odvija samo među djecom već i među odraslima (10).

1.1. Povijest nasilja

Vršnjačko nasilje se nekada smatralo prihvatljivim načinom ponašanja tijekom odrastanja. 70-ih godina prošlog stoljeća je počelo praćenje i proučavanje bullyinga, a krajem 90-ih godina veliku pozornost privuklo je vršnjačko nasilje u skandinavskim zemljama. Zahvaljujući švedskom liječniku Heinemannu došlo je do preokreta jer je upravo on opisivao svoja opažanja djece na školskim igralištima, koja su bila prva istraživanja nasilja u školi. Taj proces je nazvao mobbing. Dan Olweus je najviše proučavao vršnjačko nasilje i posljedice nasilja nad djecom čime je privukao pozornost i potaknuo druge istraživače da se bave istom problematikom. Nasilje ima veliki utjecaj na psihički, fizički, socijalni, emocionalni i kulturni razvoj osobe u daljnjem funkcioniranju i načinu života. Prema autoru Olweusu postoje tri ključna kriterija za nastanak vršnjačkog nasilja, a to su namjerno nanošenje štete drugima i agresivno ponašanje, vremensko trajanje u interpersonalnim odnosima gdje je glavna karakteristika neravnoteža moći. Definicija prema Olweusu glasi: „Nad osobom se vrši nasilje kada je on ili ona izložena ponavljano tijekom vremena negativnom djelovanju od strane jedne ili više osoba.“ (9).

1.2. Vrste nasilja

Uglavnom se koristi podjela na pet osnovnih vrsta nasilja, a to su fizičko ili tjelesno, emocionalno ili psihičko, seksualno nasilje, ekonomsko, kulturalno. Najčešće je riječ o višestrukom zlostavljanju jer se navedene vrste nasilja vrlo često isprepleću (4).

Fizičko ili tjelesno nasilje može biti jednokratno udaranje drugog djeteta ili ponavljano nasilno ponašanje koje za posljedicu ima nanošenje ozljeda i boli sebi ili drugima (11). Očituje se kroz različite oblike te se tu svrstavaju ponašanja kao što su guranje, čupanje kose, udaranje šakama, nogama i predmetima, grizenje, šamaranje, stvaranje opekline, izlaganje opasnostima općenito, ugrožavanje nečije slobode kretanja, ubadanje, gušenje, bacanje, drmanje, nanošenje opekotina, ostavljanje same djece u automobilu. Važno je naglasiti da normalno aktivna djeca imaju pokoju modricu na tijelu kao posljedicu svakodnevnice igre i ne može se svaka zapažena

modrica smatrati kao posljedica zlonamjernog čina. Modrice do kojih dolazi kod svakodnevnih igara se nalaze na laktovima, koljenima i potkoljenicama. Dok modrice na trbuhu, leđima, licu, ušima, ustima, iznad očiju ili čak tragovi opušaka na tijelu se nikako ne mogu povezati sa uobičajenom dječjom igrom te ih treba promatrati kao posljedice zlostavljanja (12,13).

Psihičko ili emocionalno nasilje je početkom 20. stoljeća bilo u fokusu interesa psihoanalize, te se ono očituje neverbalnim, verbalnim i emocionalnim prijetnjama i uvredama. Zlostavljači žrtve nazivaju pogrdnim imenima, izoliraju ih od prijatelja, teroriziraju, manipuliraju njima, ismijavaju ih, ignoriraju i iskorištavaju (11). Sve navedene radnje utječu na psihičko zdravlje zlostavljane osobe (4). Na žalost sve češće dolazi do zlostavljanja preko interneta putem društvenih mreža (9). To je najnejasniji i najmanje razumljiv oblik nasilja. Definira se kao sustavno teroriziranje drugoga ljudskog bića, a obuhvaća ponašanje koje može vrlo ozbiljno utjecati na pozitivan razvoj dječje ličnosti. Emocionalno zlostavljanje utječe na žrtve na način da se osjećaju bezvrijednima, ne vrijednima ljubavi i pozitivnim osjećajima te tako ono napada dječji ja-koncept. Dijete se može razviti u nesigurnu, anksioznu, depresivnu osobu sa smanjenim samopouzdanjem i usporenim razvojem zbog nedostatka različitih oblika rane emocionalne podrške. Emocionalno zlostavljanje je teško identificirati jer ne ostavlja vanjske tragove već duboke ožiljke u psihi djeteta: povlačenje u sebe, gubitak samopoštovanja, razne epizode ljutnje (okrutnost prema životinjama ili podmetanje požara), suicidalno ponašanje, zlouporaba droga i alkohola, poteškoće u uspostavljanju kontakta sa drugim osobama (12). Ovaj oblik nasilja se smatra najzastupljenijim ali i najmanje istraživanim (13). Emocionalno zlostavljano dijete se može identificirati kao dijete koje teško pronalazi prijatelje, uključuje se u interakciju sa drugom djecom kad od njih očekuje da mu pruže ljubav. Također kod emocionalno zlostavljane djece može se primijetiti negativno ponašanje tijekom igre (12).

Seksualno nasilje je svaki način iskorištavanja djeteta zbog postizanja seksualnog zadovoljstva (11). Dakle, odnosi se na spolno uznemiravanje što znači da tu spadaju uvredljivi komentari i kojekakva dobacivanja sa seksualnim značenjem, uključuje osobe u seksualne aktivnosti bez kontakta i s kontaktom. Kod ovog oblika nasilja su također prisutni oblici fizičke seksualne aktivnosti kao što su ljubljenje, dodirivanje, spolni odnos pod prisilom, znači, bez pristanka druge osobe (4). Seksualne aktivnosti podrazumijevaju egzibicionizam, izlaganje pornografskom materijalu, seksualiziranu komunikaciju putem telefona ili interneta te voajerizam (13). Seksualno zlostavljana djeca često iskazuju emocionalne poremećaje u vlastitom osjetilnom proživljavanju ili imaju osjećaj krivnje koji, dakako, nameće okolina. Djeca koja su bila seksualno zlostavljana, u bilo kojem obliku, moraju biti uključena u tretman tijekom

kojega im je nužno pružiti podršku kako bi prebrodili napad na vlastiti integritet, odnosno, stres (12).

Ekonomsko nasilje se odnosi na krađu, iznuđivanje novca, otuđivanje novca i raznih stvari kroz prijetnje i ucjene (9).

Kulturalno nasilje je kada osoba vrijeđa drugu osobu na rasnoj, nacionalnoj, spolnoj ili religijskoj osnovi (4,11). Ovaj oblik nasilja podrazumijeva uvjerenja, ideologije, razrađene sustave i stajališta kojima se opravdava neki oblik nasilja. Pod nasiljem se podrazumijeva bilo kakav utjecaj kojim se onemogućuje duhovni, tjelesni i kulturalni razvoj, koji bi bio moguć u drugim situacijama (14).

Nasilje kod kojeg se kao počinitelj ne može prepoznati tko je zapravo nasilnik i koje se odnosi na totalitarnost društvenih struktura naziva se strukturalno nasilje. Strukturalnim nasiljem treba smatrati nepostojeću ili neodgovarajuću akciju društva prema raznim društveno negativnim i neprihvatljivim pojavama. Kod strukturalnog nasilja postoje žrtve, a počinitelji su specifične organizacijske, društvene strukture ili uvjeti života te se na temelju ovog oblika nasilja promatraju veći sukobi i ratovi (14).

1.3. Djeca s nasilnim ponašanjem

Postoje osobine obitelji, ali i djeteta, koje utječu na razvoj nasilnog ponašanja djeteta. Dakako, postoje osobine škola koje mogu poticati pojavu nasilja kao što ju mogu i sprječavati. Obitelj je vrlo važna za zdrav razvoj djeteta kao i iskustva unutar obitelji. Velika podloga za nastanak nasilnog ponašanja su nedostatak pažnje i topline, nedovoljna briga roditelja, nedovoljan nadzor roditelja te svjedočenje agresivnom ponašanju. Kada roditelj fizički kažnjava dijete šalje mu poruku da je sasvim u redu nasiljem, zastrašivanjem i ljutnjom dobiti ono što želimo. Vrlo vjerojatno će dijete koristiti metode, koje su slične navedenima, sa svojim vršnjacima. Ako se dogodi da je roditelj jako popustljiv kada dijete nešto zahtjeva, šalje djetetu poruku da mu takvo ponašanje uspijeva kada želi nešto postići. Do nasilničkog ponašanja dolazi zbog nedostatka prihvaćenosti svih učenika i međusobnog poštovanja između nastavnika, između nastavnika i učenika, ali i obrnuto, i zbog nedostatka bliskosti. Agresivnosti i zastrašivanju od strane nasilnih učenika doprinosi to što nastavnici i stručni suradnici ne reagiraju na agresivna ponašanja učenika te vrše loš nadzor u nekim dijelovima škole (igralište, hodnici, toaleti, itd.) (15).

Osobe s nasilnim ponašanjem imaju potrebu osjetiti moć i kontrolu nad drugima, jako su prkosne i vrlo rado se sukobljavaju s odraslim osobama, često su sklone ljutnji i kršenju pravila. Kako bi se nasilnik i dalje mogao tako ponašati potreban mu je strah, zbunjenost i osjećaj nemoći žrtve (16). Ponekad nasilnici potiču svoje prijatelje da vrše nasilje nad drugima dok oni sami ostaju u pozadini događaja (3). Teško se nose sa situacijama koje su frustrirajuće i vrlo brzo „eksplodiraju“. Takve osobe su i same bile žrtve nasilja, a biraju žrtve koje su slabije, sitnije, mlađe i povučenije od njih. Lako su uvredljivi, uglavnom ne vole školu, imaju lošu samokontrolu. Nasilnici uvijek pronadu način na koji će zastrašivati i zadirkivati žrtvu i koji će ju najviše uznemiriti. Vrlo često zadirkuju žrtve zbog izgleda, težine, popularnosti, boje kose, obitelji, ljubomore, nacionalnosti, religije, uloženog truda, disleksije, dispraksije, zbog položaja u društvu i raznih drugih razloga. Veliki broj nasilnika ne razumije kako se žrtve osjećaju i koliko zastrašivanje šteti njihovom zdravlju i funkcioniranju (17). Nasilništvo je značajan čimbenik kod izvršavanja samoubojstva kod mladih (16). Ipak ima slučajeva da u nekim situacijama sami nasilnici postaju žrtve (17).

1.4. Znakovi prepoznavanja djece s nasilnim ponašanjem

Roditelji kod kojih djeca pokazuju znakove nasilnog ponašanja trebali bi razgovarati sa stručnjakom koji će pomoći kako bi shvatili djecu i savjetovali ih o prevenciji nasilnog ponašanja (4). Važno je napomenuti da je veća vjerojatnost da nasilnici budu dječaci nego djevojčice koje najčešće koriste manje uočljiva sredstva zlostavljanja poput govorkanja, manipuliranja prijateljskim odnosima i klevetanja te ih je puno teže otkriti (3). Zlostavljači su agresivni prema vršnjacima i odraslima, imaju potrebu vladati drugim, ispoljavaju naglu ćud, imaju pozitivan stav prema nasilju i oni su često „popularni“ među vršnjacima (18). Nasilnicima u školi je svojstveno zadirkivanje, zastrašivanje, ruganje, ismijavanje, zapovijedanje, guranje, udaranje, oštećivanje imovine drugih učenika kao i razne prijetnje (3).

Znakovi u male djece i predškolske djece

- napadi bijesa u trajanju duljem od 15 minuta, nitko ih ne može smiriti (roditelji, članovi obitelji, ...), na kraju im popuste,
- ispadi agresije vrlo često bez razloga,
- neustrašivi su, impulzivni i energični,
- uporno odbijaju pravila i poslušnost odraslima,

- nisu vezani uz roditelje, na nepoznatom mjestu ne traže roditelje i ne odlaze k njima,
- učestalo gledaju nasilje na televiziji,
- uživaju u nasilnim temama.

Znakovi u školaraca

- imaju dosta lošiju pažnju i koncentraciju,
- vrlo često ometaju školske aktivnosti,
- imaju lošiji uspjeh u školi,
- dosta često sudjeluju u tučnjavama s drugom djecom,
- na kritike, razočaranja i zadirkivanje reaguju jakom ljutnjom, krivnjom i osvetom,
- gledaju nasilne filmove i često igraju igrice koje su nasilne,
- imaju malo prijatelja,
- često su neprihvaćeni zbog svojeg ponašanja,
- prijatelje se s drugom djecom koja su poznata po neposlušnosti i agresivnosti,
- konstantno se suprotstavljaju odraslima,
- zadirkuju i draže životinje,
- frustrirani su,
- ne suosjećaju s drugima.

Znakovi u adolescenata

- ni na koji način ne poštuju autoritete,
- imaju nedostatak suosjećanja za prava i osjećaje drugih,
- svoje probleme rješavaju nasilnim ponašanjem,
- najčešće postižu loš školski uspjeh,
- izostaju iz škole bez razloga,
- isključuju ih iz škole,
- uzimaju alkohol i droge,
- sudjeluju u uništavanju javnog vlasništva, tučnjavama i krađama (4).

1.5. Znakovi do kojih dolazi kod žrtava nasilja

Žrtve nasilja su djeca koja su tjelesno slabija od ostalih, fizički slabijih sposobnosti, imaju nedostatak samopoštovanja, negativnu sliku o sebi. Takva djeca su povučena, sramežljiva, osjetljiva, imaju slabije razvijene socijalne vještine, ne znaju se zauzeti za sebe, pasivna su, nemaju niti jednog dobrog prijatelja i vrlo lako zaplaču. Također postoje provokativne žrtve koje istodobno imaju spoj agresivnih i ustrašenih načina ponašanja. Provokativne žrtve karakteriziraju poteškoće s koncentracijom, hiperaktivnost, razdražljivost, nemir, napetost, rastresenost te zlostavljanje slabijih učenika (11). Zlostavljano dijete se povlači od okoline, ima strah od odlaska u školu i dolaska iz nje. Također, ima modrice za koje nema objašnjenje, nestaje mu novac, no ono odbija navesti razloge gdje ga potroši. Vrlo često mijenja raspoloženje, plačljivo je, nesigurno, tjeskobno, zanemaruje određene školske predmete i na taj način popušta u školi. Žrtve zanemaruju vlastiti izgled pa nose neprikladnu odjeću s obzirom na vrijeme i doba godine, tjelesna težina im se mijenja, premalo ili previše spavaju, ne druže se sa vršnjacima i ne odlaze na društvene aktivnosti kao što su rođendani nego su zatvoreni u kući ili sobi (9). Pod odmorima i za vrijeme objeda isključeni su iz skupine vršnjaka, nastoje ostati u blizini nastavnika tijekom odmora, vrlo teško govore otvoreno o razredu i u boljim su odnosima sa odraslima nego sa vršnjacima (3). Dijete se žali na neodređene bolove u trbuhu, često traži roditelje dodatni novac, ne želi ići u školu te ima negativan stav prema sebi, odnosno, misli da je glupo i nesposobno (18).

1.6. Gdje dolazi do nasilja?

Pojam „okolina“ je vrlo općenit te nam je prvi zadatak pobliže odrediti njezine vidove koji su izuzetno važni za škole. Pa je tako moguće razlikovati školski prostor i mjesta koja učenici moraju proći da bi došli do škole i do kuće. Škola je odgovorna za sigurnost djece dok ona borave u njoj. U školi se nasilništvo događa u učionici i na mjestima gdje se učenici skupljaju: u zahodu, na hodnicima, u svlačionicama, u dvorani, a izvan škole dolazi do nasilja na putu u školu, na putu kući, na autobusnoj stanici, u školskom autobusu, na igralištu i slično. Zlostavljanje se nerijetko događa na putu od kuće do škole, pa većina škola uviđa da bi trebale pomoći i u smanjenju učestalosti zlostavljanja do kojeg dolazi na istom. Učenici puno vremena provode u učionici u kojoj se zlostavljanje rjeđe događa jer su ipak pod nadzorom učitelja. Do nasilja najčešće dolazi kada učitelj nije prisutan, no nekada se nasilje nastavlja i u njegovoj

prisutnosti, posebice ako je nastava dosadna. Verbalno nasilje je češće unutar učionice dok je na hodnicima i zvan škole učestalije fizičko nasilje (19).

1.7. Cyberbulling – elektroničko vršnjačko nasilje

Cyberbulling je opći pojam za svaku komunikacijsku aktivnost internetskom tehnologijom za koju se može smatrati da je štetna za pojedinca, ali i za opće dobro (20). Kriminal putem interneta predstavlja prijetnje za pojedinca i nacionalnu sigurnost, a neki oblici su siva trgovina, dječja pornografija te krađa identiteta koja je najčešća (21). *Cyberbulling* je noviji oblik nasilja među vršnjacima, a obuhvaća situacije kada je dijete ili tinejdžer izloženo napadu drugog djeteta, tinejdžera ili grupe djece, putem interneta ili mobitela (20). Prvenstveno se pojavljuje kod starije djece i adolescenata, ali može biti prisutno i kod djece mlađe od 8 godina (4). Dakle, i počinitelji i žrtve su maloljetne osobe. Dvije su vrste nasilja preko interneta, izravni napad i napad preko posrednika.

Do izravnog napada dolazi kad maloljetna osoba:

- šalje uznemirujuće poruke mobitelom, e-mailom ili putem chata,
- ukrade ili promijeni lozinku za e-mail,
- objavljuje privatne podatke ili širi laži na chatu, blogu ili internetskoj stranici,
- šalje uznemirujuće slike putem e-maila ili MMS poruka na mobitelu,
- postavlja internetske ankete o žrtvi,
- šalje viruse na e-mail ili mobitel,
- šalje pornografske sadržaje i neželjenu poštu na e-mail ili mobitel,
- lažno se predstavlja kao drugo dijete.

Do nasilja preko posrednika dolazi kada počinitelj napada žrtvu preko treće osobe, a da ona toga nije ni svjesna. Na primjer, počinitelj dozna lozinku drugog djeteta, odnosno žrtve, za njegovu e-mail adresu ili nadimak na chatu te na taj način sa njegove e-mail adrese može slati poruke i neželjene sadržaje njegovim prijateljima, ostavljati neprimjerene poruke na blogovima, chatovima ili forumima. Svima se čini da je žrtva ta koja čini loše stvari, nakon toga posvađat će se sa prijateljima, administratori će isključiti nadimak ili e-mail adresu koju koristi, bit će kažnjen od strane roditelja i tako dalje. Sami roditelji su posrednici u zlostavljanju, a toga ni sami nisu svjesni. Počinitelj može staviti oglas provokativnog sadržaja u ime žrtve, može navesti njene podatke (broje mobitela ili adresu) te se na taj način žrtva može naći u opasnosti i doživjeti mnoge neugodnosti (20).

1.7.1. Što obuhvaća takav oblik nasilja?

Vršnjačko nasilje putem interneta obuhvaća poticanje mržnje, uhođenje, vrijeđanje, napade na privatnost, uznemiravanje, nesavjestan pristup štetnim sadržajima i širenje nasilnih i uvredljivih komentara. Dakako, može uključivati slanje zlobnih, okrutnih, prijetećih poruka, ali i kreiranje internetskih stranica koje sadrže slike, priče, crteže i šale na račun vršnjaka. Takav oblik nasilja odnosi se na slanje fotografija svojih prijatelja i traženje od ostalih da ih procjenjuju po nekim karakteristikama, primjerice, da glasaju za osobu koja je najdeblja u školi, najružnija ili najnepopularnija (21). Ponekad djeca na određenoj internetskoj stranici traže od ostalih da navode osobe koje najviše mrze i da ih opišu u nekoliko riječi sa ciljem kako bi osramotili žrtvu pred što većim brojem ljudi. *Cyberbullying* se izvodi oblicima komunikacija gdje identitet počinitelja može biti skriven, a ta anonimnost počiniteljima daje osjećaj da nekažnjeno mogu kršiti socijalne norme, pravila i ograničenja, što na kraju rezultira već navedenim ponašanjem (20). Kada je identitet počinitelja skriven ili ima podršku okoline, tada je skloniji činiti neugodne stvari koje ne bi bio spreman učiniti drugoj osobi pri susretu licem u lice.

Teško je primijetiti znakove elektroničkog vršnjačkog nasilja, a neki od znakova koji mogu upozoriti da je dijete izloženo *cyberbullingu* su socijalna izolacija, anksioznost, depresija, nisko samopoštovanje, uznemirenost djeteta nakon korištenja tehnologije, smanjen školski uspjeh, narušeno zdravlje. Što za posljedicu ima strah, frustiranost, bijes, suicidalne ideje i suicid. Od velike važnosti je raditi na podizanju javne svijesti o problemu elektroničkog nasilja gdje je važno uključiti djecu i mlade kao aktivne sudionike (4). U zaštiti djece od nasilja ne smijemo zaboraviti koliko je važno preventivno osnaživanje djece kroz razne programe prevencije nasilja. Ti programi djecu pripremaju na koji način prepoznati opasnost, zaštititi se od napada, izbjeći rizične situacije i potražiti pomoć (22). Mnogi roditelji su svjesni da djeca znaju više od njih o računalima i internetu, no oni moraju postaviti pravila o online aktivnostima djece, moraju znati s kime se njihova djeca druže u virtuelnom svijetu, moraju kontrolirati djecu te ih naučiti kako na siguran način koristiti Internet (4).

1.8. Sprječavanje nasilja

Važan čimbenik u prevenciji i suzbijanju nasilja je rano prepoznavanje nasilja u školama kao i prepoznavanje tko je nasilnik, a tko žrtva. Borba protiv nasilja u školama obuhvaća provođenje programa, pojačanu brigu i nadzor nastavnika nad djecom za vrijeme školskog

odmora i izvannastavnih aktivnosti, edukaciju i uključivanje roditelja, nastavnika, pedagoga i liječnika školske medicine. Potrebno je pomoći djeci koja su žrtve nasilje te im jasno dati do znanja da ne smiju šutjeti već prijaviti zlostavljača. Također treba naglasiti koliko je važno razgovarati o nasilju s roditeljima, nastavnikom ili nekom bliskom osobom. Za nenasilno rješavanje problema je potrebna dugotrajna strategija i aktivnosti čiji će rezultat biti vidljiv tek za nekoliko godina (14).

U borbu protiv nasilja je važno uključiti sva sredstva koja su raspoloživa. Sredstva na lokalnoj razini su socijalni radnici, edukatori, zdravstveni radnici, poslodavci, policija te upravna tijela lokalne zajednice. Prevencija nasilja na lokalnoj razini je najvažnija jer o njenoj uspješnosti ovisi uspjeh prevencije na državnoj razini gdje je potrebna suradnja ministarstva zdravstva, zdravstva i socijalne skrbi, unutarnjih poslova, obrane i drugih državnih struktura. Uspješnoj borbi protiv nasilja na globalnoj razini pridonosi internacionalna suradnja koja služi za razmjenu znanja i iskustava. Problematika nasilja je vrlo kompleksna te je zbog toga potrebna uska suradnja stručnjaka, od javnozdravstvenih, psiholoških i socijalnih, do kriminalističkih (6).

1.9. Uloga medicinske sestre u unapređenju znanja i promjeni stavova učenika

Mjera zdravstvene zaštite kojom se, razvijanjem zdravog, mijenjanjem štetnog zdravstvenog ponašanja, podučavanjem i širenjem informacija o zdravstvenim postupcima, postiže unapređenje zdravlja, sprječavanje, liječenje te ublažavanje posljedica bolesti se naziva zdravstveni odgoj (23, 24, 25). Medicinske sestre su vrlo važni nosioci zdravstvenog odgoja u praksi, a rade u djelatnostima na primarnoj i sekundarnoj razini kao i u ustanovama socijalne djelatnosti. Na pojedinca ili zajednicu utječu svojim osobnim primjerom. One prvenstveno rade na unaprjeđenju i očuvanja zdravlja pojedinca, sprječavanju bolesti, liječenju i rehabilitaciji. Definicija Virginie Henderson: „Uloga medicinske sestre je pomoć pojedincu, bolesnom ili zdravom u obavljanju aktivnosti koje doprinose zdravlju, oporavku ili mirnoj smrti, a koje bi obavljao samostalno kada bi imao potrebnu snagu, volju ili znanje“ (26) naglašava pomoć koja je usmjerena ka zdravom pojedincu kako bi stekao znanja za obavljanje aktivnosti usmjerenih očuvanju, unaprjeđenju zdravlja, sprečavanju bolesti i nezdravstvenog ponašanja. Medicinske sestre koje rade u izvanbolničkoj zaštiti imaju važnu ulogu u provođenju zdravstvenog odgoja jer je glavna zadaća javne zdravstvene njege poboljšanje zdravlja u zajednici kao cjelini. Florence Nightingale je 1859. godine pomagala u organizaciji općinske javnozdravstvene skrbi, a

javnozdravstvena skrb vuče korijene iz Engleske. Danas je patronažna sestra ta koja se brine za promicanje mentalnog, fizičkog i socijalnog blagostanja u zajednici dijeleći savjete i podršku obiteljima svih dobnih skupinama, osobito kada dijete dođe kući iz rodilišta.

Uloga patronažne sestre je aktivno sudjelovanje u prevenciji nasilja, edukaciji obitelji i procjeni potreba svakog člana obitelji, povezivanju sa službama i institucijama koje su relevantne za postojeće probleme (22). Patronažna sestra provodi proces zdravstvene njege i u njemu provodi brojne intervencije, a neke od njih su:

- Stvoriti profesionalan odnos
- Koristiti razumljiv jezik pri poučavanju i informiranju korisnika
- Educirati korisnika o posljedicama nasilja
- Educirati korisnika o znakovima nasilja
- Educirati korisnika i obitelj o vrstama nasilja
- Educirati korisnika i obitelj o mjerama prevencije nasilja
- Poticati korisnika na usvajanje novih znanja i vještina
- Poticati korisnika i obitelj da postavljaju pitanja
- Pohvaliti korisnika i obitelj za usvojena znanja
- Osigurati dovoljno vremena za razgovor
- Korisniku i obitelji omogućiti edukativni materijal
- Osigurati pomagala tijekom edukacije (27, 28).

Medicinske sestre korištenjem vlastitog znanja i vještina imaju ključnu ulogu u zaštiti zdravlja djece i mladeži u školama. One mogu prepoznati znakove nasilja i promjene u ponašanju te na taj način pružaju zdravstvenu zaštitu učenicima i osoblju. Medicinske sestre u školama najčešće rade samostalno (29, 30, 31).

2. CILJ RADA

U radu će se posebno konstruiranom anketom ispitati stavovi i znanja učenika o vršnjačkom nasilju-bullingu te će se usporediti dobiveni podaci s obzirom na sociodemografske osobine ispitanika- dob, spol, mjesto stanovanja, razred, školski uspjeh. Također će se zaključiti ima li statistički značajnih razlika i kako medicinska sestra/tehničar prvostupnik može u svom radu unaprijediti znanje ali i promijeniti stavove učenika u cilju prevencije i smanjenja štete nastale takvim ponašanjem.

H1: Postoji statistički značajna razlika među spolovima s obzirom na stav prema školi,

H2: Postoji statistički značajna razlika među spolovima s obzirom na vrstu vršenja nasilja.

3. METODE

3.1. Upitnik

U istraživanju je primijenjena posebno konstruirana anketa. Tip pitanja je zatvoreni, odnosno konstruirani tip pitanja. Anketa se sastoji od 32 pitanja. Prilog ankete se nalazi u prilogu ovog istraživačkog rada (Prilog 1.).

3.2. Postupak i sudionici u istraživanju

U istraživanju su sudjelovali učenici petih, šestih, sedmih i osmih razreda Osnovne škole Ivana Nepomuka Jemeršića u Grubišnom Polju, Osnovne škole Sirač, Osnovne škole Augusta Šenoe u Garešnici, Osnovne škole Mate Lovraka u Velikom Grđevcu i III. Osnovne škole u Bjelovaru. Istraživanje je provedeno u travnju i svibnju 2018. godine. Za pristanak sudjelovanja u istraživanju poslana je pismena zamolba ravnateljima škola koji su dali i potpisali suglasnost za pristanak na anketiranje. Anketiranje je organizirano anonimno, uz prethodni pristanak roditelja. Anketiranje je u razredu provodio razrednik, koji je učenicima pročitao upute i podijelio upitnike pod satom razredne zajednice.

3.3. Statistička obrada podataka

Sve ankete su u potpunosti ispunjene. Rezultati su obrađeni i prikazani metodama deskriptivne statistike. Rezultati upitnika i slikovni prikazi za opisnu statistiku rađeni su u računalnom programu Microsoft Excel 2007, Microsoft Corp., Redmont, WA, 2007. i IBM SPSS-a 21.0. IBM Corp., Armonk, NY, 2007. Od statističkih testova korišten je χ^2 -test, gdje je p-vrijednost značajna ako je $p < 0,05$.

4. REZULTATI

Podatci za dob ispitanika su prikazani u Tablici 4.1. gdje se može uočiti kako od ukupnog broja ispitanika (N=720), 0,6% (4) ispitanika ima 10 godina, 23,6% (170) ima 11 godina, 28,3% (204) ima 12 godina, 20,7% (149) ima 13 godina, 24,7% (178) ima 14 godina, 1,9% (14) ima 15 godina, dok 0,1% (1) ima 16 godina.

Tablica 4.1. Dob ispitanika

		N	%
Koliko imaš godina	10	4	0,6%
	11	170	23,6%
	12	204	28,3%
	13	149	20,7%
	14	178	24,7%
	15	14	1,9%
	16	1	0,1%
	Ukupno	720	100,0%

U Tablici 4.2. je vidljivo da je 48,9% (352) ispitanika muškog spola, dok je 51,1% (368) ispitanika ženskog spola.

Tablica 4.2. Spol ispitanika

		N	%
Spol	muško	352	48,9%
	žensko	368	51,1%
	Ukupno	720	100,0%

Tablica 4.3. prikazuje mjesto stanovanja iz koje se može uočiti kako 42,1% (303) ispitanika živi u gradu, dok 57,9% (417) ispitanika živi na selu.

Tablica 4.3. Mjesto stanovanja

		N	%
Mjesto stanovanja	grad	303	42,1%
	selo	417	57,9%
	Ukupno	720	100,0%

Kod obrazovanja majke može se uočiti kako 15,3% (109) ima osnovnu školu, 61,6% (440) ima srednju školu, dok 23,1% (165) ima višu /visoku školu, dok se kod obrazovanja oca može se uočiti kako 17,2% (122) ima osnovnu školu, 63,7% (451) ima srednju školu, dok 19,1% (135) ima višu /visoku školu (Tablica 4.4.).

Tablica 4.4. Obrazovanje majke i oca

		N	%
Tvoja majka je završila	osnovnu	109	15,3%
	srednju	440	61,6%
	višu /visoku školu	165	23,1%
	Ukupno	714	100,0%
Tvoj otac je završio	osnovnu	122	17,2%
	srednju	451	63,7%
	višu /visoku školu	135	19,1%
	Ukupno	708	100,0%

U Tablici 4.5. i na Slici 4.6. može se uočiti kako 87,2% (628) ispitanika navodi da ima brata ili sestru, dok 12,8% (92) ispitanika nema brata niti sestru.

Tablica 4.5. Imaš li brata ili sestru

		N	%
Imaš li brata ili sestru	da	628	87,2%
	ne	92	12,8%
	Ukupno	720	100,0%

Kod razreda koji pohađaju uočljivo je kako 28,1% (202) ispitanika pohađa 5 razred, 26,0% (187) pohađa 6 razred, 20,6% (148) pohađa 7 razred, dok 25,4% (183) pohađa 8 razred. Kod školskog uspjeha može se uočiti kako je 2,6% (19) ispitanika prošlo sa ocjenom 2 (dovoljan), 18,2% (131) je prošlo s 3 (dobar), 39,8% (286) prošlo je s 4 (vrlo dobar), dok je 39,4% (283) prošlo sa ocjenom 5 (odličan) (Tablica 4.6.).

Tablica 4. 6. Razred i školski uspjeh

		N	%
Koji razred pohađaš	5	202	28,1%
	6	187	26,0%
	7	148	20,6%
	8	183	25,4%
	Ukupno	720	100,0%
Školski uspjeh	2 (dovoljan)	19	2,6%
	3 (dobar)	131	18,2%
	4 (vrlo dobar)	286	39,8%
	5 (odličan)	283	39,4%
	Ukupno	719	100,0%

Pogleda li se vrijednost Hi kvadrat testa u Tablici 4.7. može se uočiti kako signifikantnost iznosi više od 0,05 ($p > 0,05$), za pitanja: *kako ti se sviđa škola, koliko dobrih prijatelja imaš u svom razredu/razredima, koliko često si bio zlostavljan u školi zadnjih par mjeseci, zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože, gdje si bio zlostavljan, nazivao sam druge učenike ružnim imenima, rugao im se ili sam zadirkivao njega ili nju na bolan način, zlostavljao sam učenike sa pogrđnim imenima ili komentarima o njegovoj ili njenoj boji kože, kako obično reagiraš kada vidiš kako učenika tvojih godina zlostavljaju drugi učenici/učenik, koliko često se bojiš da ćeš biti zlostavljan od strane drugog učenika u svojoj školi* s obzirom na promatranu dob ispitanika, dake može se uočiti kako kod navedenih pitanja postoji statistički značajna razlika u odgovorima s obzirom na starost ispitanika.

Tablica 4.7. Usporedba odgovora ispitanika s obzirom na dob ispitanika (pitanja: 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32)

	Broj (%) ispitanika s obzirom na dob							Ukupno	p*
	10	11	12	13	14	15	16		
Kako ti se sviđa škola									
Ne sviđa mi se	0 (0,0)	13 (13,4)	28 (28,9)	21 (21,6)	31 (32,0)	3 (3,1)	1 (1,0)	97 (100,0)	0,002
Niti mi se sviđa, niti mi se ne sviđa	0 (0,0)	49 (18,5)	74 (27,9)	62 (23,4)	75 (28,3)	5 (1,9)	0 (0,0)	265 (100,0)	
Sviđa mi se škola	4 (1,1)	104(29,7)	99 (28,3)	65 (18,6)	72 (20,6)	6 (1,7)	0 (0,0)	350 (100,0)	
Koliko dobrih prijatelja imaš u svom razredu/razredima									
Niti jednog	0 (0,0)	6 (37,5)	5 (31,3)	2 (12,5)	3 (18,8)	0 (0,0)	0 (0,0)	16 (100,0)	0,002
Jednog dobrog prijatelja	0 (0,0)	12 (27,3)	11 (25,0)	3 (6,8)	16 (36,4)	2 (4,5)	0 (0,0)	44 (100,0)	
2-3 dobra prijatelja	1 (0,8)	25 (19,5)	30 (23,4)	16(12,5)	52 (40,6)	4 (3,1)	0(0,0)	128 (100,0)	
4-5 dobrih prijatelja	2 (1,3)	35 (22,4)	38 (24,4)	39 (25,0)	40 (25,6)	2 (1,3)	0 (0,0)	156 (100,0)	
6 i više dobrih prijatelja	1 (0,3)	92 (24,5)	120 (31,9)	89 (23,7)	67 (17,8)	6 (1,6)	1 (0,1)	376 (100,0)	
Koliko često si bio zlostavljan u školi									0,025

zadnjih par mjeseci										
Nisam bio zlostavljan	4 (0,7)	138(23,1)	175(29,3)	127(21,2)	144(24,1)	9 (1,5)	1 (0,2)	598 (100,0)		
Jednom ili dvaput	0 (0,0)	22 (26,8)	24 (29,3)	15 (18,3)	19 (23,2)	2 (2,4)	0 (0,0)	82 (100,0)		
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	5 (33,3)	4 (26,7)	1 (6,7)	5 (33,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	15 (100,0)		
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	1 (11,1)	0 (0,0)	3 (33,3)	5 (55,6)	0 (0,0)	0 (0,0)	9 (100,0)		
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	4 (25,0)	1 (6,3)	3 (18,8)	5 (31,3)	3 (18,8)	0 (0,0)	16 (100,0)		
Zvali su me, ismijavali ili zadirkiivali na bolan način										
Nije se dogodilo	2 (0,4)	117(23,9)	147(30,1)	102(20,9)	113(23,1)	7 (1,4)	1 (0,2)	489 (100,0)		0,333
Jednom ili dvaput	2 (1,3)	39 (25,0)	40 (25,6)	35 (22,4)	35 (22,4)	5 (3,2)	0 (0,0)	156 (100,0)		
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	6 (30,0)	6 (30,0)	4 (20,0)	4 (20,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	20 (100,0)		
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	3 (20,0)	4 (26,7)	2 (13,3)	6 (40,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	15 (100,0)		
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	5 (12,5)	7 (17,5)	6 (15,0)	20 (50,0)	2 (5,0)	0 (0,0)	40 (100,0)		
Ostali učenici izostavljali su me iz stvari namjerno, isključivali me iz svoje grupe prijatelja ili su me potpuno ignorirali										
Nije se dogodilo	4 (0,8)	120 (23,1)	152 (29,3)	109 (21,0)	122 (23,5)	11 (2,1)	1 (0,2)	519 (100,0)		0,407
Jednom ili dvaput	0 (0,0)	45 (26,8)	43 (25,6)	36 (21,4)	42 (25,0)	2 (1,2)	0 (0,0)	168 (100,0)		
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	2 (12,5)	4 (25,0)	1 (6,3)	9 (56,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	16 (100,0)		
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	0 (0,0)	3 (50,0)	0 (0,0)	2 (33,3)	1 (16,7)	0 (0,0)	6 (100,0)		
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	3 (27,3)	2 (18,2)	3 (27,3)	3 (27,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	11 (100,0)		
Bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru										
Nije se dogodilo	4 (0,7)	129 (22,2)	163 (28,1)	126 (21,7)	148 (25,5)	9 (1,6)	1 (0,2)	580 (100,0)		0,621
Jednom ili dvaput	0 (0,0)	35 (32,4)	30 (27,8)	17 (15,7)	22 (20,4)	4 (3,7)	0 (0,0)	108 (100,0)		
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	5 (35,7)	2 (14,3)	3 (21,4)	3 (21,4)	1 (7,1)	0 (0,0)	14 (100,0)		
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	1 (8,3)	5 (41,7)	2 (16,7)	4 (33,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	12 (100,0)		
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	0 (0,0)	4 (66,7)	1 (16,7)	1 (16,7)	0 (0,0)	0 (0,0)	6 (100,0)		
Ostali učenici govorili su laži ili širili lažne glasine o meni i pokušavali druge nagovoriti da im se ne sviđam										
Nije se dogodilo	4 (0,9)	105(23,6)	136(30,6)	88 (19,8)	102(23,0)	8 (1,8)	1 (0,2)	444 (100,0)		0,898
Jednom ili dvaput	0 (0,0)	46 (24,2)	51 (26,8)	41 (21,6)	49 (25,8)	3 (1,6)	0 (0,0)	190 (100,0)		
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	7 (18,9)	10 (27,0)	6 (16,2)	13 (35,1)	1 (2,7)	0 (0,0)	37 (100,0)		
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	5 (25,0)	4 (20,0)	4 (20,0)	6 (30,0)	1 (5,0)	0 (0,0)	20 (100,0)		
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	7 (24,1)	3 (10,3)	10 (34,5)	8 (27,6)	1 (3,4)	0 (0,0)	29 (100,0)		
Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene										
Nije se dogodilo	4 (0,6)	139 (22,2)	172(27,5)	134(21,4)	162(25,9)	13 (2,1)	1 (0,2)	625 (100,0)		0,347
Jednom ili dvaput	0 (0,0)	26 (32,9)	28 (35,4)	12 (15,2)	13 (16,5)	0 (0,0)	0 (0,0)	79 (100,0)		
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	1(100,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (100,0)		
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	1 (11,1)	3 (33,3)	3 (33,3)	2 (22,2)	0 (0,0)	0 (0,0)	9 (100,0)		
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	3 (50,0)	1 (16,7)	0 (0,0)	1 (16,7)	1 (16,7)	0 (0,0)	6 (100,0)		
Prijetili su mi i tjerovali me da radim stvari koje nisam želio										
Nije se dogodilo	3 (0,4)	155(23,2)	192(28,8)	138(20,7)	164(24,6)	14 (2,1)	1(0,1)	667 (100,0)		0,977
Jednom ili dvaput	1 (2,5)	13 (32,5)	9 (22,5)	9 (22,5)	8 (20,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	40 (100,0)		
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	1 (33,3)	1 (33,3)	0 (0,0)	1 (33,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	3 (100,0)		
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (33,3)	1 (33,3)	1 (33,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	3 (100,0)		
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	1 (14,3)	1 (14,3)	1 (14,3)	4 (57,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	7 (100,0)		
Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima										0,005

o mojoj rasi i boji kože										
Nije se dogodilo	4 (0,6)	137(22,2)	186(30,1)	122(19,8)	158(25,6)	9 (1,5)	1 (0,2)	617 (100,0)		
Jednom ili dvaput	0 (0,0)	25 (34,7)	13 (18,1)	21 (29,2)	11 (15,3)	2 (2,8)	0 (0,0)	72 (100,0)		
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	2 (20,0)	3 (30,0)	3 (30,0)	0 (0,0)	2 (20,0)	0 (0,0)	10 (100,0)		
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	3 (27,3)	2 (18,2)	1 (9,1)	5 (45,5)	0 (0,0)	0 (0,0)	11 (100,0)		
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	0 (0,0)	3 (30,0)	0 (0,0)	2 (20,0)	4 (40,0)	1(10,0)	10 (100,0)		
Zlostavljali su me sa gestama seksualnog značenja										
Nije se dogodilo	4 (0,6)	159 (24,0)	190 (28,7)	136(20,5)	160(24,2)	12 (1,8)	1 (0,2)	662 (100,0)		0,980
Jednom ili dvaput	0 (0,0)	8 (19,5)	12 (29,3)	8 (19,5)	11 (26,8)	2 (4,9)	0 (0,0)	41 (100,0)		
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	1 (11,1)	1 (11,1)	4 (44,4)	3 (33,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	9 (100,0)		
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	2 (40,0)	1 (20,0)	0 (0,0)	2 (40,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	5 (100,0)		
Nekoliko puta mjesečno	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (50,0)	1 (50,0)	0(0,0)	0 (0,0)	2 (100,0)		
Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta										
Nije se dogodilo	4 (0,6)	153(24,1)	186(29,3)	132(20,8)	147(23,2)	11 (1,7)	1 (0,2)	634(100,0)		0,778
Jednom ili dvaput	0 (0,0)	14 (21,9)	12 (18,8)	13 (20,3)	23 (35,9)	2 (3,1)	0 (0,0)	64 (100,0)		
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	1 (11,1)	4 (44,4)	1 (11,1)	2 (22,2)	1 (11,1)	0 (0,0)	9 (100,0)		
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	1 (16,7)	1 (16,7)	2 (33,3)	2 (33,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	6 (100,0)		
Nekoliko puta mjesečno	0 (0,0)	1 (14,3)	1 (14,3)	1 (14,3)	4 (57,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	7 (100,0)		
Ako si bio zlostavljan preko mobitela ili interneta, kako se to dogodilo										
Samo preko mobitela	0 (0,0)	16 (29,1)	15 (27,3)	13 (23,6)	11 (20,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	55 (100,0)		0,115
Samo preko interneta	0 (0,0)	4 (13,3)	4 (13,3)	7 (23,3)	15 (50,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	30 (100,0)		
Na oba načina	0 (0,0)	5 (19,2)	3 (11,5)	7 (26,9)	9 (34,6)	2 (7,7)	0 (0,0)	26 (100,0)		
Nisam bio zlostavljan/a	4 (0,7)	145(23,8)	182(29,9)	122(20,0)	143(23,5)	12 (2,0)	1 (0,2)	609 (100,0)		
Koliko učenika te obično zlostavljalo										
Većinom jedan učenik	2 (1,8)	35(31,5)	33(29,7)	22(19,8)	18(16,2)	1 (0,9)	0 (0,0)	111 (100,0)		0,104
1-2 učenika	0 (0,0)	11(14,5)	25(32,9)	17(22,4)	20 (26,3)	3 (3,9)	0 (0,0)	76 (100,0)		
Više od 3 učenika	0 (0,0)	9(22,0)	8(19,5)	5(12,2)	17 (41,5)	2(4,9)	0 (0,0)	41(100,0)		
Nisam bio zlostavljan/a	2 (0,4)	115 (23,4)	137 (27,9)	105 (21,4)	123 (25,1)	8 (1,6)	1 (0,2)	491 (100,0)		
Koliko dugo je trajalo to zlostavljanje										
1-2 tjedna	2 (1,7)	30 (24,8)	32 (26,4)	26(21,5)	29(24,0)	2 (1,7)	0 (0,0)	121 (100,0)		0,648
Otprilike mjesec dana	0 (0,0)	10(23,3)	14 (32,6)	9 (20,9)	9(20,9)	1 (2,3)	0 (0,0)	43 (100,0)		
Otprilike 6 mjeseci	0 (0,0)	5 (27,8)	5 (27,8)	2 (11,1)	6(33,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	18(100,0)		
Otprilike godinu dana	0 (0,0)	1 (11,1)	1 (11,1)	4 (44,4)	2 (22,2)	1 (11,1)	0 (0,0)	9 (100,0)		
Nekoliko godina	0 (0,0)	7 (33,3)	7 (33,3)	0 (0,0)	5 (23,8)	2 (9,5)	0 (0,0)	21 (100,0)		
Nisam bio zlostavljan/a	2 (0,4)	117(23,0)	145(28,5)	108(21,3)	127(25,0)	8 (1,6)	1 (0,2)	508 (100,0)		
Gdje si bio zlostavljan										
Igralište	0 (0,0)	5(35,7)	2 (14,3)	4 (28,6)	3 (21,4)	0 (0,0)	0 (0,0)	14 (100,0)		0,002
Hodnici/stubišta	0 (0,0)	14 (25,0)	23 (41,1)	6 (10,7)	11 (19,6)	2 (3,6)	0 (0,0)	56 (100,0)		
Razred (učiteljica je u prostoriji)	0 (0,0)	7 (23,3)	4 (13,3)	6 (20,0)	13 (43,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	30 (100,0)		
Razred (učiteljica nije u prostoriji)	0 (0,0)	7 (23,3)	4 (13,3)	6 (20,0)	13 (43,3)	0 (0,0)	0 (0,0)	30 (100,0)		
Wc	1 (2,3)	4 (9,3)	12 (27,9)	12 (27,9)	12 (27,9)	2 (4,7)	0 (0,0)	43 (100,0)		
Dvorana	0 (0,0)	4 (23,5)	2 (11,8)	6 (35,3)	5 (29,4)	0 (0,0)	0 (0,0)	17 (100,0)		
Kantina	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (100,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	2 (100,0)		
Na putu u i iz škole	1 (20,0)	0 (0,0)	3 (60,0)	1 (20,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	5 (100,0)		
Autobusnoj stanici	0 (0,0)	9 (47,4)	6 (31,6)	1 (5,3)	3 (15,8)	0 (0,0)	0 (0,0)	19 (100,0)		
Školskom autobusu	0 (0,0)	3 (25,0)	3 (25,0)	4 (33,3)	2 (16,7)	0 (0,0)	0 (0,0)	12 (100,0)		
Negdje drugdje u	0 (0,0)	4 (57,1)	0 (0,0)	0 (0,0)	3 (42,9)	0 (0,0)	0 (0,0)	7 (100,0)		

školi Nisam bio zlostavljan/a	0 (0,0)	7 (35,0)	5 (25,0)	2 (10,0)	4 (20,0)	2 (10,0)	0 (0,0)	20 (100,0)	
Jesi li rekao nekome da si bio zlostavljan u zadnjih par mjeseci									
Bio sam zlostavljan/nisam rekao	0 (0,0)	14 (30,4)	12 (26,1)	7 (15,2)	12 (26,1)	1 (2,2)	0 (0,0)	46 (100,0)	0,942
Bio sam zlostavljan/rekao sam nekome	1 (0,6)	44 (27,8)	42 (26,6)	34 (21,5)	34 (21,5)	3 (1,9)	0 (0,0)	158 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	3 (0,6)	112(21,8)	149(29,0)	108(21,1)	131(25,5)	9(1,8)	1 (0,2)	513(100,0)	
Kome si rekao									
Svom razrednom učitelju	0 (0,0)	11 (31,4)	7 (20,0)	9 (25,7)	7 (20,0)	1 (2,9)	0 (0,0)	35 (100,0)	0,749
Drugom odraslom u školi	0 (0,0)	1 (9,1)	4 (36,4)	4 (36,4)	1 (9,1)	1 (9,1)	0 (0,0)	11 (100,0)	
Svojim roditeljima	0 (0,0)	18 (29,5)	15 (24,6)	11 (18,0)	15 (24,6)	2 (3,3)	0 (0,0)	61 (100,0)	
Svojem bratu / sestri	0 (0,0)	7 (38,9)	2 (11,1)	5 (27,8)	4 (22,2)	0 (0,0)	0 (0,0)	18 (100,0)	
Svom prijatelju	1 (2,3)	8 (18,2)	14 (31,8)	7 (15,9)	13 (29,5)	1 (2,3)	0 (0,0)	44 (100,0)	
Nekom drugom	1 (5,3)	6 (31,6)	6 (31,6)	4 (21,1)	2 (10,5)	0 (0,0)	0 (0,0)	19 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	2 (0,4)	112(22,0)	147(28,9)	107(21,1)	131(25,8)	8 (1,6)	1 (0,2)	508 (100,0)	
Nikome nisam rekao	0 (0,0)	7 (30,4)	8 (34,8)	2 (8,7)	5 (21,7)	1 (4,3)	0 (0,0)	23 (100,0)	
Koliko često drugi učenici pokušavaju zaustaviti kada se učenika zlostavlja u školi									
Nikad	3 (1,4)	66 (30,3)	49 (22,5)	44 (20,2)	52 (23,9)	3 (1,4)	1 (0,5)	218 (100,0)	0,071
Jednom u kratko vrijeme	0 (0,0)	14 (15,4)	25 (27,5)	20 (22,0)	30 (33,0)	2 (2,2)	0 (0,0)	91 (100,0)	
Ponekad	1 (0,4)	50 (19,5)	93 (36,2)	47 (18,3)	62 (24,1)	4 (1,6)	0 (0,0)	257 (100,0)	
Često	0 (0,0)	22 (27,2)	16(19,8)	23 (28,4)	18 (22,2)	2 (2,5)	0 (0,0)	81 (100,0)	
Uvijek	0 (0,0)	18 (25,4)	20 (28,2)	15 (21,1)	15 (21,1)	3 (4,2)	0 (0,0)	71 (100,0)	
Nazivao sam druge učenike ružnim imenima, rugao im se ili sam zadirkivao njega ili nju na bolan način									
Nije se dogodilo	3 (0,6)	134(26,1)	162(31,5)	104(20,2)	106(20,6)	5 (1,0)	0 (0,0)	514 (100,0)	0,000
Jednom ili dvaput	1 (0,6)	26 (16,1)	33 (20,5)	38(23,6)	58 (36,0)	5 (3,1)	0 (0,0)	161 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	6 (26,1)	4 (17,4)	5 (21,7)	6 (26,1)	2 (8,7)	0 (0,0)	23 (100,0)	
Barem jednom tjedno	0 (0,0)	2 (16,7)	4 (33,3)	1 (8,3)	5 (41,7)	0 (0,0)	0 (0,0)	12 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	2 (20,0)	1 (10,0)	1 (10,0)	3 (30,0)	2 (20,0)	1(10,0)	10 (100,0)	
Zlostavljao sam učenike sa pogrdnim imenima ili komentarima o njegovoj ili njenoj boji kože									
Nije se dogodilo	3 (0,5)	160(24,7)	192(29,6)	136(21,0)	148(22,8)	9 (1,4)	1 (0,2)	649 (100,0)	0,005
Jednom ili dvaput	1 (1,9)	7 (13,5)	9 (17,3)	10 (19,2)	22 (42,3)	3 (5,8)	0 (0,0)	52 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	2 (22,2)	0 (0,0)	3 (33,3)	3 (33,3)	1(11,1)	0 (0,0)	9 (100,0)	
Barem jednom tjedno	0 (0,0)	1 (20,0)	2 (40,0)	0 (0,0)	1 (20,0)	1 (20,0)	0 (0,0)	5 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (20,0)	0 (0,0)	4 (80,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	5 (100,0)	
Ako si zlostavljao drugog učenika/učenike preko mobitela ili interneta kako se to dogodilo									
Samo preko mobitela	1 (2,4)	11 (26,8)	8 (19,5)	9 (22,0)	11 (26,8)	1 (2,4)	0 (0,0)	41 (100,0)	0,893
Samo preko interneta	0 (0,0)	6 (31,6)	3 (15,8)	5 (26,3)	4 (21,1)	1 (5,3)	0 (0,0)	19 (100,0)	
Na oba načina	0 (0,0)	2 (12,5)	6 (37,5)	4 (25,0)	3 (18,8)	1 (6,3)	0 (0,0)	16 (100,0)	
Nisam zlostavljao/la druge učenike	3 (0,5)	151(23,5)	186(28,9)	131(20,4)	160(24,9)	11 (1,7)	1 (0,2)	643(100,0)	
Kako obično reagiraš kada vidiš kako učenika tvojih godina zlostavljaju drugi učenici/učenik									
Nisam nikada primijetio	1 (0,4)	69 (28,6)	72(29,9)	45(18,7)	49 (20,3)	5 (2,1)	0 (0,0)	241 (100,0)	0,005

Pridonosim zlostavljanju	0 (0,0)	2 (15,4)	4 (30,8)	1 (7,7)	4 (30,8)	2 (15,4)	0 (0,0)	13 (100,0)	
Ne činim to, ali smatram da je u redu	1 (10,0)	2 (20,0)	2 (20,0)	2 (20,0)	3 (30,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	10 (100,0)	
Samo gledam što će se dogoditi	1 (1,9)	7 (13,0)	10 (18,5)	13 (24,1)	21 (38,9)	2 (3,7)	0 (0,0)	54 (100,0)	
Trebao bi pomoći	0 (0,0)	23(19,3)	32 (26,9)	28 (23,5)	34 (28,6)	2 (1,7)	0 (0,0)	119 (100,0)	
Pokušavam pomoći	1 (0,4)	67 (23,7)	84 (29,7)	60 (21,2)	67 (23,7)	3 (1,1)	1 (0,4)	283 (100,0)	
Koliko često se bojiš da ćeš biti zlostavljan od strane drugog učenika u svojoj školi									0,023
Nikada	2 (0,5)	91 (21,7)	128(30,5)	80 (19,1)	110(26,3)	8 (1,9)	0 (0,0)	419 (100,0)	
Rijetko	1 (0,6)	43 (25,3)	48 (28,2)	36 (21,2)	38 (22,4)	4 (2,4)	0 (0,0)	170 (100,0)	
Ponekad	1 (1,1)	20 (22,5)	20 (22,5)	21 (23,6)	25 (28,1)	2 (2,2)	0 (0,0)	89 (100,0)	
Često	0 (0,0)	16 (38,1)	8 (19,0)	12 (28,6)	5 (11,9)	0 (0,0)	1 (2,4)	42 (100,0)	

Kad je u pitanju spol ispitanika kod pitanja *kako ti se sviđa škola* ($\chi^2=21,423$, $ss=2$, a $p=0,000$), može se uočiti kako muški ispitanici u većoj mjeri navode ($n>10$) ne sviđa mi se 68 (70,1%) ispitanika, dok je kod ženskih ispitanika zabilježen najveći udio za odgovor *niti mi se sviđa, niti mi se ne sviđa* 151 (57,0%) ispitanika.

Promatrano prema spolu ispitanika kod pitanja *ostali učenici izostavljali su me iz stvari namjerno, isključivali me iz svoje grupe prijatelja ili su me potpuno ignorirali* ($\chi^2=17,022$, $ss=4$, a $p=0,002$), može se uočiti kako muški ispitanici u većoj navode ($n>10$) nije se dogodilo 277 (53,4%) ispitanika, dok je kod ženskih ispitanika zabilježen najveći udio za odgovor jednom ili dvaput 106 (63,1%) ispitanika.

Kad je u pitanju spol ispitanika kod pitanja *bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru* ($\chi^2=10,262$, $ss=4$, a $p=0,036$), može se uočiti kako muški ispitanici u većoj mjeri navode ($n>10$) 2-3 puta mjesečno 10 (71,4%) ispitanika, dok je kod ženskih ispitanika zabilježen najveći udio za odgovor nije se dogodilo 311 (53,6%) ispitanika.

S obzirom na spol ispitanika kod pitanja *ostali učenici govorili su laži ili širili lažne glasine o meni i pokušavali druge nagovoriti da im se ne sviđam* ($\chi^2=25,700$, $ss=4$, a $p=0,000$), može se uočiti kako muški ispitanici u većoj navode ($n>10$) nije se dogodilo 248 (55,9%) ispitanika, dok je kod ženskih ispitanika zabilježen najveći udio za odgovor otprilike jednom tjedno 16 (80,0%) ispitanika.

Prema spolu ispitanika kod pitanja *koliko često drugi učenici pokušavaju zaustaviti kada se učenika zlostavlja u školi* ($\chi^2=10,333$, $ss=4$, a $p=0,035$), može se uočiti kako muški ispitanici u većoj navode ($n>10$) uvijek 42 (59,2%) ispitanika, dok je kod ženskih ispitanika zabilježen najveći udio za odgovor ponekad 150 (58,4%) ispitanika.

Kad je u pitanju spol ispitanika kod pitanja *nazivao sam druge učenike ružnim imenima, rugao im se ili sam zadirkivao njega ili nju na bolan način* ($\chi^2=16,422$, $ss=4$, a $p=0,003$), može

se uočiti kako muški ispitanici u većoj navode ($n>10$) barem jednom tjedno 10 (83,3%) ispitanika, dok je kod ženskih ispitanika zabilježen najveći udio za odgovor jednom ili dvaput 87 (54,0%) ispitanika.

Promatrano prema spolu ispitanika kod pitanja *zlostavljao sam učenike sa pogrđnim imenima ili komentarima o njegovoj ili njenoj boji kože* ($\chi^2=13,331$, $ss=4$, $a p=0,010$), može se uočiti kako muški ispitanici u većoj navode ($n>10$) jednom ili dvaput 35 (67,3%) ispitanika, dok je kod ženskih ispitanika zabilježen najveći udio za odgovor nije se dogodilo 346 (53,3%) ispitanika.

Sobzirom na spol ispitanika kod pitanja *kako obično reagiraš kada vidiš kako učenika tvojih godina zlostavljaju drugi učenici/učenik* ($\chi^2=16,184$, $ss=5$, $a p=0,006$), može se uočiti kako muški ispitanici u većoj navode ($n>10$) samo gledam što će se dogoditi 36 (66,7%) ispitanika, dok je kod ženskih ispitanika zabilježen najveći udio za odgovor trebao bi pomoći 68 (57,1%) ispitanika.

Kad je u pitanju spol ispitanika kod pitanja *koliko često se bojiš da ćeš biti zlostavljan od strane drugog učenika u svojoj školi* ($\chi^2=13,466$, $ss=3$, $a p=0,004$), može se uočiti kako muški ispitanici u većoj navode ($n>10$) nikada 229 (54,7%) ispitanika, dok je kod ženskih ispitanika zabilježen najveći udio za odgovor rijetko 102 (60,0%) ispitanika (Tablica 4.8.).

Tablica 4.8. Usporedba odgovora ispitanika s obzirom na spol ispitanika (pitanja: 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32)

	Broj (%) ispitanika s obzirom na spol			p*
	muško	žensko	Ukupno	
Kako ti se sviđa škola				
Ne sviđa mi se	68 (70,1)	29 (29,9)	97 (100,0)	0,000
Niti mi se sviđa, niti mi se ne sviđa	114 (43,0)	151 (57,0)	265 (100,0)	
Sviđa mi se škola	166 (47,4)	184 (52,6)	350 (100,0)	
Koliko dobrih prijatelja imaš u svom razredu/razredima				
Niti jednog	5 (31,3)	11 (68,8)	16 (100,0)	0,171
Jednog dobrog prijatelja	19 (43,2)	25 (56,8)	44 (100,0)	
2-3 dobra prijatelja	56 (43,8)	72 (56,3)	128 (100,0)	
4-5 dobrih prijatelja	86 (55,1)	70 (44,9)	156 (100,0)	
6 i više dobrih prijatelja	186 (49,5)	190 (50,5)	376 (100,0)	
Koliko često si bio zlostavljan u školi zadnjih par mjeseci				
Nisam bio zlostavljan	284 (47,5)	314 (52,5)	598 (100,0)	0,129
Jednom ili dvaput	50 (61,0)	32 (39,0)	82 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	5 (33,3)	10 (66,7)	15 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	4 (44,4)	5 (55,6)	9 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	9 (56,3)	7 (43,8)	16 (100,0)	
Zvali su me, ismijavali ili zadirkivali na bolan način				0,664

Nije se dogodilo	243 (49,7)	246(50,3)	489 (100,0)	
Jednom ili dvaput	75 (48,1)	81 (51,9)	156 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	7 (35,0)	13 (65,0)	20 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	6 (40,0)	9 (60,0)	15 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	21 (52,5)	19 (47,5)	40 (100,0)	
Ostali učenici izostavljali su me iz stvari namjerno, isključivali me iz svoje grupe prijatelja ili su me potpuno ignorirali				0,002
Nije se dogodilo	277 (53,4)	242 (46,6)	519 (100,0)	
Jednom ili dvaput	62 (36,9)	106 (63,1)	168 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	8 (50,0)	8 (50,0)	16 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	1 (16,7)	5 (83,3)	6 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	4 (36,4)	7 (63,6)	11 (100,0)	
Bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru				0,036
Nije se dogodilo	269 (46,4)	311 (53,6)	580 (100,0)	
Jednom ili dvaput	60 (55,6)	48 (44,4)	108 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	10 (71,4)	4 (28,6)	14 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	9 (75,0)	3 (25,0)	12 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	4 (66,7)	2 (33,3)	6 (100,0)	
Ostali učenici govorili su laži ili širili lažne glasine o meni i pokušavali druge nagovoriti da im se ne sviđam				0,000
Nije se dogodilo	248 (55,9)	196 (44,1)	444 (100,0)	
Jednom ili dvaput	74 (38,9)	116 (61,1)	190 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	16 (43,2)	21 (56,8)	37 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	4 (20,0)	16 (80,0)	20 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	10 (34,5)	19 (65,5)	29 (100,0)	
Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene				0,059
Nije se dogodilo	308 (49,3)	317 (50,7)	625 (100,0)	
Jednom ili dvaput	32 (40,5)	47 (59,5)	79 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	1 (100,0)	0 (0,0)	1 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	8 (88,9)	1 (11,1)	9 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	3 (50,0)	3 (50,0)	6 (100,0)	
Prijetili su mi i tjerovali me da radim stvari koje nisam želio				0,145
Nije se dogodilo	321 (48,1)	346 (51,9)	667 (100,0)	
Jednom ili dvaput	21 (52,5)	19 (47,5)	40 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	3 (100,0)	0 (0,0)	3 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	3 (100,0)	0 (0,0)	3 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	4 (57,1)	3 (42,9)	7 (100,0)	
Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože				0,777
Nije se dogodilo	297 (48,1)	320 (51,9)	617 (100,0)	
Jednom ili dvaput	37 (51,4)	35 (48,6)	72 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	6 (60,0)	4 (40,0)	10 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	7 (63,6)	4 (36,4)	11 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	5 (50,0)	5 (50,0)	10 (100,0)	
Zlostavljali su me sa gestama seksualnog značenja				0,587
Nije se dogodilo	328 (49,5)	334 (50,5)	662 (100,0)	
Jednom ili dvaput	16 (39,0)	25 (61,0)	41 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	3 (33,3)	6 (66,7)	9 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	3 (60,0)	2 (40,0)	5 (100,0)	
Nekoliko puta mjesečno	1 (50,0)	1 (50,0)	2 (100,0)	

Zlostavljali su me sa zločestim i uvrjedljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta				
Nije se dogodilo	317 (50,0)	317 (50,0)	634 (100,0)	0,114
Jednom ili dvaput	24 (37,5)	40 (62,5)	64 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	6 (66,7)	3 (33,3)	9 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	1 (16,7)	5 (83,3)	6 (100,0)	
Nekoliko puta mjesečno	4 (57,1)	3 (42,9)	7 (100,0)	
Ako si bio zlostavljan preko mobitela ili interneta, kako se to dogodilo				
Samo preko mobitela	25 (45,5)	30 (54,5)	55 (100,0)	0,943
Samo preko interneta	15 (50,0)	15 (50,0)	30 (100,0)	
Na oba načina	12 (46,2)	14 (53,8)	26 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	300 (49,3)	309 (50,7)	609 (100,0)	
Koliko učenika te obično zlostavljalo				
Većinom jedan učenik	60 (54,1)	51 (45,9)	111 (100,0)	0,533
1-2 učenika	36 (47,4)	40 (52,6)	76 (100,0)	
Više od 3 učenika	17 (41,5)	24 (58,5)	41 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	238 (48,5)	253 (51,5)	491 (100,0)	
Koliko dugo je trajalo to zlostavljanje				
1-2 tjedna	61 (50,4)	60 (49,6)	121 (100,0)	0,781
Otprilike mjesec dana	22 (51,2)	21 (48,8)	43 (100,0)	
Otprilike 6 mjeseci	8 (44,4)	10 (55,6)	18 (100,0)	
Otprilike godinu dana	4 (44,4)	5 (55,6)	9 (100,0)	
Nekoliko godina	7 (33,3)	14 (66,7)	21 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	250 (49,2)	258 (50,8)	508 (100,0)	
Gdje si bio zlostavljan				
Igralište	7 (50,0)	7 (50,0)	14 (100,0)	0,513
Hodnici/stubišta	29 (51,8)	27 (48,2)	56 (100,0)	
Razred (učiteljica je u prostoriji)	16 (53,3)	14 (46,7)	30 (100,0)	
Razred (učiteljica nije prostoriji)	16 (37,2)	27 (62,8)	43 (100,0)	
Wc	9 (52,9)	8 (47,1)	17 (100,0)	
Dvorana	1 (50,0)	1 (50,0)	2 (100,0)	
Kantina	1 (20,0)	4 (80,0)	5 (100,0)	
Na putu u i iz škole	12 (63,2)	7 (36,8)	19 (100,0)	
Autobusnoj stanici	7 (58,3)	5 (41,7)	12 (100,0)	
Školskom autobusu	1 (14,3)	6 (85,7)	7 (100,0)	
Negdje drugdje u školi	11 (55,0)	9 (45,0)	20 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	242 (48,9)	253 (51,1)	495 (100,0)	
Jesi li rekao nekome da si bio zlostavljan u zadnjih par mjeseci				
Bio sam zlostavljan/ nisam rekao	17 (37,0)	29 (63,0)	46 (100,0)	0,250
Bio sam zlostavljan/ rekao sam nekome	78 (49,4)	80 (50,6)	158 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	255 (49,7)	258 (50,3)	513 (100,0)	
Kome si rekao				
Svom razrednom učitelju	20 (57,1)	15 (42,9)	35 (100,0)	0,167
Drugom odraslom u školi	8 (72,7)	3 (27,3)	11 (100,0)	
Svojim roditeljima	26 (42,6)	35 (57,4)	61 (100,0)	
Svojem bratu / sestri	11 (61,1)	7 (38,9)	18 (100,0)	
Svom prijatelju	15 (34,1)	29 (65,9)	44 (100,0)	
Nekom drugom	9 (47,4)	10 (52,6)	19 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	253 (49,8)	255 (50,2)	508 (100,0)	
Nikome nisam rekao	9 (39,1)	14 (60,9)	23 (100,0)	
Koliko često drugi učenici				0,035

pokušavaju zaustaviti kada se učenika zlostavlja u školi				
Nikad	116 (53,2)	102 (46,8)	218 (100,0)	
Jednom u kratko vrijeme	44 (48,4)	47 (51,6)	91 (100,0)	
Ponekad	107 (41,6)	150 (58,4)	257 (100,0)	
Često	42 (51,9)	39 (48,1)	81 (100,0)	
Uvijek	42 (59,2)	29 (40,8)	71 (100,0)	
Nazivao sam druge učenike ružnim imenima, rugao im se ili sam zadirkivao njega ili nju na bolan način				0,003
Nije se dogodilo	243 (47,3)	271 (52,7)	514 (100,0)	
Jednom ili dvaput	74 (46,0)	87 (54,0)	161 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	17 (73,9)	6 (26,1)	23 (100,0)	
Barem jednom tjedno	10 (83,3)	2 (16,7)	12 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	8 (80,0)	2 (20,0)	10 (100,0)	
Zlostavljao sam učenike sa pogrđnim imenima ili komentarima o njegovoj ili njenoj boji kože				0,010
Nije se dogodilo	303 (46,7)	346 (53,3)	649 (100,0)	
Jednom ili dvaput	35 (67,3)	17 (32,7)	52 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	6 (66,7)	3 (33,3)	9 (100,0)	
Barem jednom tjedno	4 (80,0)	1 (20,0)	5 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	4 (80,0)	1 (20,0)	5 (100,0)	
Ako si zlostavljao drugog učenika/učenike preko mobitela ili interneta kako se to dogodilo				0,134
Samo preko mobitela	25 (61,0)	16 (39,0)	41 (100,0)	
Samo preko interneta	10 (52,6)	9 (47,4)	19 (100,0)	
Na oba načina	11 (68,8)	5 (31,3)	16 (100,0)	
Nisam zlostavljao/la druge učenike	305 (47,4)	338 (52,6)	643(100,0)	
Kako obično reagiraš kada vidiš kako učenika tvojih godina zlostavljaju drugi učenici/učenik				0,006
Nisam nikada primijetio	120 (49,8)	121 (50,2)	241 (100,0)	
Pridonosim zlostavljanju	9 (69,2)	4 (30,8)	13 (100,0)	
Ne činim to, ali smatram da je u redu	8 (80,0)	2 (20,0)	10 (100,0)	
Samo gledam što će se dogoditi	36 (66,7)	18 (33,3)	54 (100,0)	
Trebao bi pomoći	51 (42,9)	68 (57,1)	119 (100,0)	
Pokušavam pomoći	128 (45,2)	155 (54,8)	283(100,0)	
Koliko često se bojiš da ćeš biti zlostavljan od strane drugog učenika u svojoj školi				0,004
Nikada	229 (54,7)	190 (45,3)	419 (100,0)	
Rijetko	68 (40,0)	102 (60,0)	170 (100,0)	
Ponekad	37 (41,6)	52 (58,4)	89 (100,0)	
Često	18 (42,9)	24 (57,1)	42 (100,0)	

Što se tiče mjesta života ispitanika kod pitanja *kako ti se sviđa škola* ($\chi^2=10,235$, $ss=2$, a $p=0,006$), može se uočiti kako ispitanici iz grada u većoj navode ($n>10$) niti mi se sviđa, niti mi se ne sviđa 131 (49,4%) ispitanika, dok je kod ispitanika sa sela zabilježen najveći udio za odgovor sviđa mi se škola 222 (63,4%) ispitanika.

Kad je u pitanju mjesto života ispitanika kod pitanja *zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože* ($\chi^2=13,138$, $ss=4$, a $p=0,011$), može se uočiti kako ispitanici iz grada u većoj navode ($n>10$) nije se dogodilo 273 (44,2%) ispitanika, dok je kod ispitanika sa sela zabilježen najveći udio za odgovor otprilike jednom tjedno 11 (100,0%) ispitanika.

S obzirom na mjesto života ispitanika kod pitanja *zlostavljali su me sa gestama seksualnog značenja* ($\chi^2=13,768$, $ss=4$, a $p=0,008$), može se uočiti kako ispitanici iz grada u većoj navode ($n>10$) nije se dogodilo 286 (43,2%) ispitanika, dok je kod ispitanika sa sela zabilježen najveći udio za odgovor jednom ili dvaput 26 (63,4%) ispitanika.

Promatrano prema mjestu života ispitanika kod pitanja *koliko učenika te obično zlostavljalo* ($\chi^2=10,401$, $ss=3$, a $p=0,015$), može se uočiti kako ispitanici iz grada u većoj navode ($n>10$) nisam bio zlostavljan/a 224 (45,6%) ispitanika, dok je kod ispitanika sa sela zabilježen najveći udio za odgovor 1-2 učenika 55 (72,4%) ispitanika.

Kad je u pitanju mjesto života ispitanika kod pitanja *gdje si bio zlostavljan* ($\chi^2=19,785$, $ss=11$, a $p=0,048$), može se uočiti kako ispitanici iz grada u većoj navode ($n>10$) hodnici/stubišta 29 (51,8%) ispitanika, dok je kod ispitanika sa sela zabilježen najveći udio za odgovor negdje drugdje u školi 16 (80,0%) ispitanika.

S obzirom na mjesto života ispitanika kod pitanja *jesi li rekao nekome da si bio zlostavljan u zadnjih par mjeseci* ($\chi^2=7,132$, $ss=2$, a $p=0,028$), može se uočiti kako ispitanici iz grada u većoj navode ($n>10$) nisam bio zlostavljan/a 232 (45,2%) ispitanika, dok je kod ispitanika sa sela zabilježen najveći udio za odgovor bio sam zlostavljan/ rekao sam nekome 104 (65,8%) ispitanika (Tablica 4.9.).

Tablica 4.9. Usporedba odgovora ispitanika s obzirom na mjesto stanovanja ispitanika (pitanja: 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32)

	Broj (%) ispitanika s obzirom na mjesto stanovanja			p*
	grad	selo	Ukupno	
Kako ti se sviđa škola				0,006
Ne sviđa mi se	41 (42,3)	56 (57,7)	97 (100,0)	
Niti mi se sviđa, niti mi se ne sviđa	131 (49,4)	134 (50,6)	265 (100,0)	
Sviđa mi se škola	128 (36,6)	222 (63,4)	350 (100,0)	
Koliko dobrih prijatelja imaš u svom razredu/razredima				0,920
Niti jednog	6 (37,5)	10 (62,5)	16 (100,0)	
Jednog dobrog prijatelja	20 (45,5)	24 (54,5)	44 (100,0)	
2-3 dobra prijatelja	56 (43,8)	72 (56,3)	128 (100,0)	
4-5 dobrih prijatelja	68 (43,6)	88 (56,4)	156 (100,0)	

6 i više dobrih prijatelja	153 (40,7)	223 (59,3)	376 (100,0)	
Koliko često si bio zlostavljan u školi zadnjih par mjeseci				
Nisam bio zlostavljan	260 (43,5)	338 (56,5)	598 (100,0)	0,206
Jednom ili dvaput	33 (40,2)	49 (59,8)	82 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	4 (26,7)	11 (73,3)	15 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	3 (33,3)	6 (66,7)	9 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	3 (18,8)	13 (81,3)	16 (100,0)	
Zvali su me, ismijavali ili zadirkivali na bolan način				
Nije se dogodilo	215 (44,0)	274 (56,0)	489 (100,0)	0,371
Jednom ili dvaput	64 (41,0)	92 (59,0)	156 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	6 (30,0)	14 (70,0)	20 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	4 (26,7)	11 (73,3)	15 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	14 (35,0)	26 (65,0)	40 (100,0)	
Ostali učenici izostavljali su me iz stvari namjerno, isključivali me iz svoje grupe prijatelja ili su me potpuno ignorirali				
Nije se dogodilo	212 (40,8)	307 (59,2)	519 (100,0)	0,435
Jednom ili dvaput	77 (45,8)	91 (54,2)	168 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	7 (43,8)	9 (56,3)	16 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	4 (66,7)	2 (33,3)	6 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	3 (27,3)	8 (72,7)	11 (100,0)	
Bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru				
Nije se dogodilo	249 (42,9)	331 (57,1)	580 (100,0)	0,520
Jednom ili dvaput	44 (40,7)	64 (59,3)	108 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	3 (21,4)	11 (78,6)	14 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	4 (33,3)	8 (66,7)	12 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	3 (50,0)	3 (50,0)	6 (100,0)	
Ostali učenici govorili su laži ili širili lažne glasine o meni i pokušavali druge nagovoriti da im se ne sviđam				
Nije se dogodilo	187 (42,1)	257 (57,9)	444 (100,0)	0,152
Jednom ili dvaput	82 (43,2)	108 (56,8)	190 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	18 (48,6)	19 (51,4)	37 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	10 (50,0)	10 (50,0)	20 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	6 (20,7)	23 (79,3)	29 (100,0)	
Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene				
Nije se dogodilo	270 (43,2)	355 (56,8)	625 (100,0)	0,426
Jednom ili dvaput	29 (36,7)	50 (63,3)	79 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	1 (100,0)	1 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	3 (33,3)	6 (66,7)	9 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	1 (16,7)	5 (83,3)	6 (100,0)	
Prijetili su mi i tjerali me da radim stvari koje nisam želio				
Nije se dogodilo	286 (42,9)	381 (57,1)	667 (100,0)	0,434
Jednom ili dvaput	14 (35,0)	26 (65,0)	40 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	3 (100,0)	3 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	1 (33,3)	2 (66,7)	3 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	2 (28,6)	5 (71,4)	7 (100,0)	
Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože				
Nije se dogodilo	273 (44,2)	344 (55,8)	617 (100,0)	0,011
Jednom ili dvaput	22 (30,6)	50 (69,4)	72 (100,0)	

2-3 puta mjesečno	4 (40,0)	6 (60,0)	10 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	11 (100,0)	11 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	4 (40,0)	6 (60,0)	10 (100,0)	
Zlostavljali su me sa gestama seksualnog značenja				
Nije se dogodilo	286 (43,2)	376 (56,8)	662 (100,0)	0,008
Jednom ili dvaput	15 (36,3)	26 (63,4)	41 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	9 (100,0)	9 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	5 (100,0)	5 (100,0)	
Nekoliko puta mjesečno	2 (100,0)	0 (0,0)	2 (100,0)	
Zlostavljali su me sa zločestim i uvrjedljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta				
Nije se dogodilo	269 (42,4)	365 (57,6)	634 (100,0)	0,212
Jednom ili dvaput	22 (34,4)	42 (65,6)	64 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	6 (66,7)	3 (33,3)	9 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	4 (66,7)	2 (33,3)	6 (100,0)	
Nekoliko puta mjesečno	2 (28,6)	5 (71,4)	7 (100,0)	
Ako si bio zlostavljan preko mobitela ili interneta, kako se to dogodilo				
Samo preko mobitela	20 (36,4)	35 (63,6)	55 (100,0)	0,444
Samo preko interneta	10 (33,3)	20 (66,7)	30 (100,0)	
Na oba načina	9 (34,6)	17 (65,4)	26 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	264 (43,3)	345 (56,7)	609 (100,0)	
Koliko učenika te obično zlostavljalo				
Većinom jedan učenik	41 (36,9)	70 (63,1)	111 (100,0)	0,015
1-2 učenika	21 (27,6)	55 (72,4)	76 (100,0)	
Više od 3 učenika	16 (39,0)	25 (61,0)	41 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	224 (45,6)	267 (54,4)	491 (100,0)	
Koliko dugo je trajalo to zlostavljanje				
1-2 tjedna	45 (37,2)	76 (62,8)	121 (100,0)	0,132
Otprilike mjesec dana	15 (34,9)	28 (65,1)	43 (100,0)	
Otprilike 6 mjeseci	4 (22,2)	14 (77,8)	18 (100,0)	
Otprilike godinu dana	2 (22,2)	7 (77,8)	9 (100,0)	
Nekoliko godina	8 (38,1)	13 (61,9)	21 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	229 (45,1)	279 (54,9)	508 (100,0)	
Gdje si bio zlostavljan				
Igralište	4 (28,6)	10 (71,4)	14 (100,0)	0,048
Hodnici/stubišta	29 (51,8)	27 (48,2)	56 (100,0)	
Razred (učiteljica je u prostoriji)	10 (33,3)	20 (66,7)	30 (100,0)	
Razred (učiteljica nije u prostoriji)	14 (32,6)	29 (67,4)	43 (100,0)	
Wc	8 (47,1)	9 (52,9)	17 (100,0)	
Dvorana	0 (0,0)	2 (100,0)	2 (100,0)	
Kantina	1 (20,0)	4 (80,0)	5 (100,0)	
Na putu u i iz škole	7 (36,8)	12 (63,2)	19 (100,0)	
Autobusnoj stanici	2 (16,7)	10 (83,3)	12 (100,0)	
Školskom autobusu	1 (14,3)	6 (85,7)	7 (100,0)	
Negdje drugdje u školi	4 (20,0)	16 (80,0)	20 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	223 (45,1)	272 (54,9)	495 (100,0)	
Jesi li rekao nekome da si bio zlostavljan u zadnjih par mjeseci				
Bio sam zlostavljan/ nisam rekao	16 (34,8)	30 (65,2)	46 (100,0)	0,028
Bio sam zlostavljan/ rekao sam nekome	54 (34,2)	104 (65,8)	158 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	232 (45,2)	281 (54,8)	513 (100,0)	
Kome si rekao				
Svom razrednom učitelju	11 (31,4)	24 (68,6)	35 (100,0)	0,403

Drugom odraslom u školi	3 (27,3)	8 (72,7)	11 (100,0)	
Svojim roditeljima	24 (39,3)	37 (60,7)	61 (100,0)	
Svojem bratu / sestri	7 (38,9)	11 (61,1)	18 (100,0)	
Svom prijatelju	16 (36,4)	28 (63,6)	44 (100,0)	
Nekom drugom	6 (31,6)	13 (68,4)	19 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	228 (44,9)	280 (55,1)	508 (100,0)	
Nikome nisam rekao	7 (30,4)	16 (69,9)	23 (100,0)	
Koliko često drugi učenici pokušavaju zaustaviti kada se učenika zlostavlja u školi				0,251
Nikad	84 (38,5)	134 (61,5)	218 (100,0)	
Jednom u kratko vrijeme	39 (42,9)	52 (57,1)	91 (100,0)	
Ponekad	121 (47,1)	136 (52,9)	257 (100,0)	
Često	32 (39,5)	49 (60,5)	81 (100,0)	
Uvijek	25 (35,2)	46 (64,8)	71 (100,0)	
Nazivao sam druge učenike ružnim imenima, rugao im se ili sam zadirkirao njega ili nju na bolan način				0,712
Nije se dogodilo	212 (41,2)	302 (58,8)	514 (100,0)	
Jednom ili dvaput	71 (44,1)	90 (55,9)	161 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	10 (43,5)	13 (56,5)	23 (100,0)	
Barem jednom tjedno	4 (33,3)	8 (66,7)	12 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	6 (60,0)	4 (40,0)	10 (100,0)	
Zlostavljao sam učenike sa pogrdnim imenima ili komentarima o njegovoj ili njenoj boji kože				0,379
Nije se dogodilo	280 (43,1)	369 (56,9)	649 (100,0)	
Jednom ili dvaput	17 (32,7)	35 (67,3)	52 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	4 (44,4)	5 (55,6)	9 (100,0)	
Barem jednom tjedno	1 (20,0)	4 (80,0)	5 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	1 (20,0)	4 (80,0)	5 (100,0)	
Ako si zlostavljao drugog učenika/učenike preko mobitela ili interneta kako se to dogodilo				0,258
Samo preko mobitela	13 (31,7)	28 (68,3)	41 (100,0)	
Samo preko interneta	5 (26,3)	14 (73,7)	19 (100,0)	
Na oba načina	7 (43,8)	9 (56,3)	16 (100,0)	
Nisam zlostavljao/la druge učenike	277 (43,1)	366 (56,9)	643 (100,0)	
Kako obično reagiraš kada vidiš kako učenika tvojih godina zlostavljaju drugi učenici/učenik				0,944
Nisam nikada primijetio	104 (43,2)	137 (56,8)	241 (100,0)	
Pridonosim zlostavljanju	4 (30,8)	9 (69,2)	13 (100,0)	
Ne činim to, ali smatram da je u redu	5 (50,0)	5 (50,0)	10 (100,0)	
Samo gledam što će se dogoditi	23 (42,6)	31 (57,4)	54 (100,0)	
Trebao bi pomoći	48 (40,3)	71 (59,7)	119 (100,0)	
Pokušavam pomoći	119 (42,0)	164 (58,0)	283 (100,0)	
Koliko često se bojiš da ćeš biti zlostavljan od strane drugog učenika u svojoj školi				0,283
Nikada	176 (42,0)	243 (58,0)	419 (100,0)	
Rijetko	77 (45,3)	93 (54,7)	170 (100,0)	
Ponekad	30 (33,7)	59 (66,3)	89 (100,0)	
Često	20 (47,6)	22 (52,4)	42 (100,0)	

Pogleda li se vrijednost Hi kvadrat testa može se uočiti kako signifikantnost iznosi više od 0,05 ($p > 0,05$), za pitanja: *kako ti se sviđa škola, koliko dobrih prijatelja imaš u svom razredu/razredima, ako si bio zlostavljan preko mobitela ili interneta, kako se to dogodilo, koliko učenika te obično zlostavljalo, koliko često drugi učenici pokušavaju zaustaviti kada se učenika zlostavlja u školi, nazivao sam druge učenike ružnim imenima, rugao im se ili sam zadirkivao njega ili nju na bolan način, zlostavljao sam učenike sa pogrđnim imenima ili komentarima o njegovoj ili njenoj boji kože* s obzirom na promatrane razrede, dake može se uočiti kako kod navedenih pitanja postoji statistički značajna razlika u odgovorima s obzirom na razred koji ispitanici pohađaju (Tablica 4.10.).

Tablica 4.10. Usporedba odgovora ispitanika s obzirom na razred koji pohađaju (pitanja: 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32)

	Broj (%) ispitanika s obzirom na razred					p*
	5	6	7	8	Ukupno	
Kako ti se sviđa škola						
Ne sviđa mi se	15 (15,5)	30 (30,9)	19 (19,6)	33 (34,0)	97 (100,0)	0,000
Niti mi se sviđa, niti mi se ne sviđa	58 (21,9)	71 (26,8)	64 (24,2)	72 (27,2)	265(100,0)	
Sviđa mi se škola	128 (36,6)	86 (24,6)	59 (16,9)	77 (22,0)	350(100,0)	
Koliko dobrih prijatelja imaš u svom razredu/razredima						
Niti jednog	3 (18,8)	3 (18,8)	6 (37,5)	4 (25,0)	16 (100,0)	0,001
Jednog dobrog prijatelja	13 (29,5)	12 (27,3)	3 (6,8)	16 (36,4)	44 (100,0)	
2-3 dobra prijatelja	30 (23,4)	29 (22,7)	17 (13,3)	52 (40,6)	128(100,0)	
4-5 dobrih prijatelja	42 (26,9)	38 (24,4)	37 (23,7)	39 (25,0)	156(100,0)	
6 i više dobrih prijatelja	114 (30,3)	105 (27,9)	85 (22,6)	72 (19,1)	376(100,0)	
Koliko često si bio zlostavljan u školi zadnjih par mjeseci						
Nisam bio zlostavljan	166 (27,8)	163 (27,3)	122(20,4)	147 (24,6)	598(100,0)	0,302
Jednom ili dvaput	27 (32,9)	18 (22,0)	16 (19,5)	21 (25,6)	82 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	4 (26,7)	5 (33,3)	2 (13,3)	4 (26,7)	15 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	1 (11,1)	0 (0,0)	3 (33,3)	5 (55,6)	9 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	4 (25,0)	1 (6,3)	5 (31,3)	6 (37,5)	16 (100,0)	
Zvali su me, ismijavali ili zadirkivali na bolan način						
Nije se dogodilo	137 (28,0)	133 (27,2)	102(20,9)	117 (23,9)	489(100,0)	0,091
Jednom ili dvaput	49 (31,4)	38 (24,4)	32 (20,5)	37 (23,7)	156(100,0)	
2-3 puta mjesečno	7 (35,0)	4 (20,0)	5 (25,0)	4 (20,0)	20 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	4 (26,7)	5 (33,3)	1 (6,7)	5 (33,3)	15 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	5 (12,5)	7 (17,5)	8 (20,0)	20 (50,0)	40 (100,0)	
Ostali učenici izostavljali su me iz stvari namjerno, isključivali me iz svoje grupe prijatelja ili su me potpuno ignorirali						
Nije se dogodilo	146 (28,1)	138 (26,6)	108(20,8)	127 (24,5)	519(100,0)	0,183
Jednom ili dvaput	51 (30,4)	40 (23,8)	36 (21,4)	41 (24,4)	168(100,0)	
2-3 puta mjesečno	2 (12,5)	4 (25,0)	1 (6,3)	9 (56,3)	16 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	3 (50,0)	0 (0,0)	3 (50,0)	6 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	3 (27,3)	2 (18,2)	3 (27,3)	3 (27,3)	11(100,0)	
Bio sam pogođen, udaren, guran						0,131

ili zaključan u zatvorenom prostoru						
Nije se dogodilo	155 (26,7)	152 (26,2)	122(21,0)	151 (26,0)	580(100,0)	
Jednom ili dvaput	42 (38,9)	26 (24,1)	15 (13,9)	25 (23,1)	108(100,0)	
2-3 puta mjesečno	4 (28,6)	2 (14,3)	4 (28,6)	4 (28,6)	14 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	1 (8,3)	4 (33,3)	5 (41,7)	2 (16,7)	12 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	3 (50,0)	2 (33,3)	1 (16,7)	6 (100,0)	
Ostali učenici govorili su laži ili širili lažne glasine o meni i pokušavali druge nagovoriti da im se ne sviđam						
Nije se dogodilo	131 (29,5)	122 (27,5)	83 (18,7)	108 (24,3)	444(100,0)	0,239
Jednom ili dvaput	52 (27,4)	47 (24,7)	42 (22,1)	49 (25,8)	190(100,0)	
2-3 puta mjesečno	7 (18,9)	10 (27,0)	6 (16,2)	14 (37,8)	37 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	5 (25,0)	5 (25,0)	5 (25,0)	5 (25,0)	20 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	7 (24,1)	3 (10,3)	12 (41,4)	7 (24,1)	29 (100,0)	
Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene						
Nije se dogodilo	168 (26,9)	159 (25,4)	131(21,0)	167 (26,7)	625(100,0)	0,240
Jednom ili dvaput	29 (36,7)	25 (31,6)	13 (16,5)	12 (15,2)	79 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	1 (100,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	1 (11,1)	3 (33,3)	3 (33,3)	2 (22,2)	9 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	3 (50,0)	0 (0,0)	1 (16,7)	2 (33,3)	6 (100,0)	
Prijetili su mi i tjerali me da radim stvari koje nisam želio						
Nije se dogodilo	184 (27,6)	175 (26,2)	140(21,0)	168 (25,2)	667(100,0)	0,716
Jednom ili dvaput	16 (40,0)	9 (22,5)	6 (15,0)	9 (22,5)	40 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	1 (33,3)	1 (33,3)	0 (0,0)	1 (33,3)	3(100,0)	
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	1 (33,3)	1 (33,3)	1 (33,3)	3 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	1 (14,3)	1 (14,3)	1 (14,3)	4 (57,1)	7 (100,0)	
Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože						
Nije se dogodilo	163 (26,4)	172 (27,9)	121(19,6)	161 (26,1)	617(100,0)	0,115
Jednom ili dvaput	29 (40,3)	12 (16,7)	19 (26,4)	12 (16,7)	72(100,0)	
2-3 puta mjesečno	3 (30,0)	2 (20,0)	3 (30,0)	2 (20,0)	10 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	4 (36,4)	1 (9,1)	2 (18,2)	4 (36,4)	11 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	3 (30,0)	0 (0,0)	3 (30,0)	4 (40,0)	10 (100,0)	
Zlostavljali su me sa gestama seksualnog značenja						
Nije se dogodilo	189 (28,5)	174(26,3)	133(20,1)	166 (25,1)	662(100,0)	0,898
Jednom ili dvaput	9 (22,0)	11 (26,8)	10 (24,4)	11 (26,8)	41 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	2 (22,2)	2 (22,2)	3 (33,3)	2 (22,2)	9 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	4 (40,0)	0 (0,0)	1 (20,0)	2 (40,0)	5 (100,0)	
Nekoliko puta mjesečno	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (50,0)	1 (50,0)	2 (100,0)	
Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta						
Nije se dogodilo	184 (29,0)	168 (26,5)	132(20,8)	150 (23,7)	634(100,0)	0,236
Jednom ili dvaput	15 (23,4)	14 (21,9)	11 (17,2)	24 (37,5)	64 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	1 (11,1)	4 (44,4)	1 (11,1)	3 (33,3)	9 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	1 (16,7)	1 (16,7)	2 (33,3)	2 (33,3)	6 (100,0)	
Nekoliko puta mjesečno	1 (14,3)	0 (0,0)	2 (28,6)	4 (57,1)	7 (100,0)	
Ako si bio zlostavljan preko mobitela ili interneta, kako se to						0,034

dogodilo							
Samo preko mobitela	16 (29,1)	14 (25,5)	14 (25,5)	11 (20,0)	55 (100,0)		
Samo preko interneta	5 (16,7)	6 (20,0)	4 (13,3)	15 (50,0)	30 (100,0)		
Na oba načina	5 (19,2)	3 (11,5)	7 (26,9)	11 (42,3)	26 (100,0)		
Nisam bio zlostavljan/a	176 (28,9)	164 (26,9)	123(20,0)	146 (24,0)	609(100,0)		
Koliko učenika te obično zlostavljalo							
Većinom jedan učenik	40 (36,0)	29 (26,1)	24 (21,6)	18 (16,2)	111(100,0)	0,034	
1-2 učenika	12 (15,8)	25 (32,9)	18 (23,7)	21 (27,6)	76 (100,0)		
Više od 3 učenika	9 (22,0)	8 (19,5)	7 (17,1)	17 (41,5)	41 (100,0)		
Nisam bio zlostavljan/a	141 (28,7)	124 (25,3)	99 (20,2)	127 (25,9)	491(100,0)		
Koliko dugo je trajalo to zlostavljanje							
1-2 tjedna	38 (31,4)	31 (25,6)	26 (21,5)	26 (21,5)	121(100,0)	0,492	
Otprilike mjesec dana	7 (16,3)	17 (39,5)	9 (20,9)	10 (23,3)	43 (100,0)		
Otprilike 6 mjeseci	5 (27,8)	4 (22,2)	3 (16,7)	6 (33,3)	18 (100,0)		
Otprilike godinu dana	1 (11,1)	1 (11,1)	4 (44,4)	3 (33,3)	9 (100,0)		
Nekoliko godina	8 (38,1)	3 (14,3)	3 (14,3)	7 (33,3)	21 (100,0)		
Nisam bio zlostavljan/a	143 (28,1)	131 (25,8)	103(20,3)	131 (25,8)	508(100,0)		
Gdje si bio zlostavljan							
Igralište	5 (35,7)	3 (21,4)	3 (21,4)	3 (21,4)	14 (100,0)	0,064	
Hodnici/stubišta	17 (30,4)	22 (39,3)	7 (12,5)	10 (17,9)	56 (100,0)		
Razred (učiteljica je u prostoriji)	8 (26,7)	1 (3,3)	8 (26,7)	13 (43,3)	30 (100,0)		
Razred (učiteljica nije u prostoriji)	5 (11,6)	11 (25,6)	14 (32,6)	13 (30,2)	43 (100,0)		
Wc	3 (17,6)	3 (17,6)	5 (29,4)	6 (35,3)	17 (100,0)		
Dvorana	0 (0,0)	1 (50,0)	1 (50,0)	0 (0,0)	2 (100,0)		
Kantina	1 (20,0)	3 (60,0)	1 (20,0)	0 (0,0)	5 (100,0)		
Na putu u i iz škole	9 (47,4)	6 (31,6)	1 (5,3)	3 (15,8)	19 (100,0)		
Autobusnoj stanici	3 (25,0)	4 (33,3)	3 (25,0)	2 (16,7)	12 (100,0)		
Školskom autobusu	4 (57,1)	0 (0,0)	1 (14,3)	2 (28,6)	7 (100,0)		
Negdje drugdje u školi	8 (40,0)	3 (15,0)	4 (20,0)	5 (25,0)	20 (100,0)		
Nisam bio zlostavljan/a	139 (28,1)	130 (26,3)	100(20,2)	126 (25,5)	495(100,0)		
Jesi li rekao nekome da si bio zlostavljan u zadnjih par mjeseci							
Bio sam zlostavljan/ nisam rekao	15 (32,6)	13 (28,3)	6 (13,0)	12 (26,1)	46 (100,0)		0,636
Bio sam zlostavljan/ rekao sam nekome	46 (29,1)	41 (25,9)	38 (24,1)	33 (20,9)	158(100,0)		
Nisam bio zlostavljan/a	141 (27,5)	132 (25,7)	104(20,3)	136 (26,5)	513(100,0)		
Kome si rekao							
Svom razrednom učitelju	13 (37,1)	6 (17,1)	8 (22,9)	8 (22,9)	35 (100,0)	0,253	
Drugom odraslom u školi	0 (0,0)	6 (54,5)	4 (36,4)	1 (9,1)	11(100,0)		
Svojim roditeljima	20 (32,8)	11 (18,0)	14 (23,0)	16 (26,2)	61 (100,0)		
Svojem bratu / sestri	7 (38,9)	4 (22,2)	4 (22,2)	3 (16,7)	18 (100,0)		
Svom prijatelju	8 (18,2)	13 (29,5)	10 (22,7)	13 (29,5)	44 (100,0)		
Nekom drugom	7 (36,8)	5 (26,3)	5 (26,3)	2 (10,5)	19 (100,0)		
Nisam bio zlostavljan/a	139 (27,4)	132 (26,0)	102(20,1)	135 (26,2)	508(100,0)		
Nikome nisam rekao	8 (34,8)	9 (39,1)	1 (4,3)	5 (21,7)	23 (100,0)		
Koliko često drugi učenici pokušavaju zaustaviti kada se učenika zlostavlja u školi							
Nikad	75 (34,4)	45 (20,6)	51 (23,4)	47 (21,6)	218(100,0)	0,006	
Jednom u kratko vrijeme	16 (17,6)	24 (26,4)	18 (19,8)	33 (36,3)	91 (100,0)		
Ponekad	63 (24,5)	86 (33,5)	46 (17,9)	62 (24,1)	257(100,0)		
Često	22 (27,2)	17 (21,0)	20 (24,7)	22 (27,2)	81 (100,0)		
Uvijek	26 (36,6)	14 (19,7)	13 (18,3)	18 (25,4)	71 (100,0)		

Nazivao sam druge učenike ružnim imenima, rugao im se ili sam zadirkivao njega ili nju na bolan način							
Nije se dogodilo	160 (31,1)	144 (28,0)	102(19,8)	108 (21,0)	514(100,0)	0,002	
Jednom ili dvaput	27 (16,8)	36 (22,4)	40 (24,8)	58 (36,0)	161(100,0)		
2-3 puta mjesečno	7 (30,4)	4 (17,4)	4 (17,4)	8 (34,8)	23 (100,0)		
Barem jednom tjedno	4 (33,3)	2 (16,7)	1 (8,3)	5 (41,7)	12 (100,0)		
Nekoliko puta tjedno	4 (40,0)	1 (10,0)	1 (10,0)	4 (40,0)	10 (100,0)		
Zlostavljao sam učenike sa pogrđnim imenima ili komentarima o njegovoj ili njenoj boji kože						0,003	
Nije se dogodilo	190 (29,3)	175 (27,0)	135(20,8)	149 (23,0)	649(100,0)		
Jednom ili dvaput	8 (15,4)	10 (19,2)	10 (19,2)	24 (46,2)	52 (100,0)		
2-3 puta mjesečno	2 (22,2)	0 (0,0)	3 (33,3)	4 (44,4)	9 (100,0)		
Barem jednom tjedno	2 (40,0)	1 (20,0)	0 (0,0)	2 (40,0)	5 (100,0)		
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	1 (20,0)	0 (0,0)	4 (80,0)	5 (100,0)		
Ako si zlostavljao drugog učenika/učenike preko mobitela ili interneta kako se to dogodilo						0,881	
Samo preko mobitela	12 (29,3)	10 (24,4)	7 (17,1)	12 (29,3)	41 (100,0)		
Samo preko interneta	7 (36,8)	2 (10,5)	5 (26,3)	5 (26,3)	19 (100,0)		
Na oba načina	4 (25,0)	4 (25,0)	5 (31,3)	3 (18,8)	16 (100,0)		
Nisam zlostavljao/la druge učenike	179 (27,8)	170 (26,4)	131(20,4)	163 (25,3)	643(100,0)		
Kako obično reagiraš kada vidiš kako učenika tvojih godina zlostavljaju drugi učenici/učenik						0,184	
Nisam nikada primijetio	82 (34,0)	62 (25,7)	45 (18,7)	52 (21,6)	241(100,0)		
Pridonosim zlostavljanju	4 (30,8)	3 (23,1)	2 (15,4)	4 (30,8)	13 (100,0)		
Ne činim to, ali smatram da je u redu	3 (30,0)	2 (20,0)	2 (20,0)	3 (30,0)	10 (100,0)		
Samo gledam što će se dogoditi	9 (16,7)	9 (16,7)	13 (24,1)	23 (42,6)	54 (100,0)		
Trebao bi pomoći	30 (25,2)	28 (23,5)	27 (22,7)	34 (28,6)	119(100,0)		
Pokušavam pomoći	74 (26,1)	83 (29,3)	59 (20,8)	67 (23,7)	283(100,0)		
Koliko često se bojiš da ćeš biti zlostavljan od strane drugog učenika u svojoj školi						0,076	
Nikada	112 (26,7)	117 (27,9)	77 (18,4)	113 (27,0)	419(100,0)		
Rijetko	51 (30,0)	44 (25,9)	36 (21,2)	39 (22,9)	170(100,0)		
Ponekad	21 (23,6)	16 (18,0)	27 (30,3)	25 (28,1)	89 (100,0)		
Često	18 (42,9)	10 (23,8)	8 (19,0)	6 (14,3)	42 (100,0)		

Pogleda li se vrijednost Hi kvadrat testa može se uočiti kako signifikantnost iznosi više od 0,05 ($p > 0,05$), za pitanja: *kako ti se sviđa škola, koliko dobrih prijatelja imaš u svom razredu/razredima, koliko često si bio zlostavljan u školi zadnjih par mjeseci, zvali su me, ismijavali ili zadirkivali na bolan način, ostali učenici izostavljali su me iz stvari namjerno, isključivali me iz svoje grupe prijatelja ili su me potpuno ignorirali, ostali učenici govorili su laži ili širili lažne glasine o meni i pokušavali druge nagovoriti da im se ne sviđam, prijтели su mi i tjerali me da radim stvari koje nisam želio, zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i*

komentarima o mojoj rasi i boji kože, zlostavljali su me sa zločestim i uvrjedljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko internet, koliko dugo je trajalo to zlostavljanje, gdje si bio zlostavljan, koliko često drugi učenici pokušavaju zaustaviti kada se učenika zlostavlja u školi, zlostavljao sam učenike sa pogrđnim imenima ili komentarima o njegovoj ili njenoj boji kože, ako si zlostavljao drugog učenika/učenike preko mobitela ili interneta kako se to dogodilo, koliko često se bojiš da ćeš biti zlostavljan od strane drugog učenika u svojoj školi s obzirom na školski uspjeh, dake može se uočiti kako kod navedenih pitanja postoji statistički značajna razlika u odgovorima s obzirom na školski uspjeh koji su ispitanici ostvarili.

Tablica 4.11. Usporedba odgovora ispitanika s obzirom na školski uspjeh (pitanja: 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32)

	Broj (%) ispitanika s obzirom na školski uspjeh					p*
	2 (dovoljan)	3 (dobar)	4 (vrlo dobar)	5 (odličan)	Ukupno	
Kako ti se sviđa škola						0,000
Ne sviđa mi se	8 (8,2)	27 (27,8)	35 (36,1)	27 (27,8)	97 (100,0)	
Niti mi se sviđa, niti mi se ne sviđa	4 (1,5)	36 (13,6)	96 (36,2)	129 (48,7)	265(100,0)	
Sviđa mi se škola	6 (1,7)	68 (19,5)	149(42,7)	126 (36,1)	349(100,0)	
Koliko dobrih prijatelja imaš u svom razredu/razredima						0,002
Niti jednog	3 (18,8)	2 (12,5)	6 (37,5)	5 (31,3)	16 (100,0)	
Jednog dobrog prijatelja	3 (7,0)	11 (25,6)	13 (30,2)	16 (37,2)	43 (100,0)	
2-3 dobra prijatelja	1 (0,8)	23 (18,0)	63 (49,2)	41 (32,0)	128(100,0)	
4-5 dobrih prijatelja	5 (3,2)	25 (16,0)	61 (39,1)	65 (41,7)	156(100,0)	
6 i više dobrih prijatelja	7 (1,9)	70 (18,6)	143(38,0)	156 (41,5)	376(100,0)	
Koliko često si bio zlostavljan u školi zadnjih par mjeseci						0,000
Nisam bio zlostavljan	11 (1,8)	104 (17,4)	243(40,6)	240 (40,1)	598(100,0)	
Jednom ili dvaput	3 (3,7)	16 (19,8)	34 (42,0)	28 (34,6)	81 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	3 (20,0)	2 (13,3)	10 (66,7)	15 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	1 (11,1)	3 (33,3)	3 (33,3)	2 (22,2)	9 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	4 (25,0)	5 (31,3)	4 (25,0)	3 (18,8)	16 (100,0)	
Zvali su me, ismijavali ili zadirkiivali na bolan način						0,002
Nije se dogodilo	11 (2,2)	89 (18,2)	193(39,5)	196 (40,1)	489(100,0)	
Jednom ili dvaput	1 (0,6)	27 (17,3)	64 (41,0)	64 (41,0)	156(100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	4 (20,0)	8 (40,0)	8 (40,0)	20 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	2 (13,3)	1 (6,7)	5 (33,3)	7 (46,7)	15 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	5 (12,8)	10 (25,6)	16 (41,0)	8 (20,5)	39 (100,0)	
Ostali učenici izostavljali su me iz stvari namjerno, isključivali me iz svoje grupe prijatelja ili su me potpuno ignorirali						0,002
Nije se dogodilo	12 (2,3)	94 (18,1)	210(40,5)	203 (39,1)	519(100,0)	
Jednom ili dvaput	4 (2,4)	31 (18,6)	62 (37,1)	70 (41,9)	167(100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	4 (25,0)	6 (37,5)	6 (37,5)	16 (100,0)	

Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	1 (16,7)	2 (33,3)	3 (50,0)	6 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	3 (27,3)	1 (9,1)	6 (54,5)	1 (9,1)	11 (100,0)	
Bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru						0,793
Nije se dogodilo	15 (2,6)	105 (18,1)	229(39,5)	231 (39,8)	580(100,0)	
Jednom ili dvaput	2 (1,9)	19 (17,8)	44 (41,1)	42 (39,3)	107(100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	3 (21,4)	6 (42,9)	5 (35,7)	14 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	1 (8,3)	3 (25,0)	5 (41,7)	3 (25,0)	12 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	1 (16,7)	1 (16,7)	2 (33,3)	2 (33,3)	6 (100,0)	
Ostali učenici govorili su laži ili širili lažne glasine o meni i pokušavali druge nagovoriti da im se ne sviđam						0,000
Nije se dogodilo	8 (1,8)	89 (20,0)	187(42,1)	160 (36,0)	444(100,0)	
Jednom ili dvaput	2 (1,1)	27 (14,3)	71 (37,6)	89 (47,1)	189(100,0)	
2-3 puta mjesečno	2 (5,4)	7 (18,9)	15 (40,5)	13 (35,1)	37 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	1 (5,0)	4 (20,0)	3 (15,0)	12 (60,0)	20 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	6 (20,7)	4 (13,8)	10 (34,5)	9 (31,0)	29 (100,0)	
Novac i druge stvari bile su mi oduđene ili uništene						0,991
Nije se dogodilo	17 (2,7)	115 (18,4)	245(39,3)	247 (39,6)	624(100,0)	
Jednom ili dvaput	2 (2,5)	14 (17,7)	34 (43,0)	29 (36,7)	79 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (100,0)	1 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	0 (0,0)	1 (11,1)	5 (55,6)	3 (33,3)	9 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	1 (16,7)	2 (33,3)	3 (50,0)	6 (100,0)	
Prijetili su mi i tjerovali me da radim stvari koje nisam želio						0,044
Nije se dogodilo	17 (2,5)	118 (17,7)	266(39,9)	266 (39,9)	667(100,0)	
Jednom ili dvaput	0 (0,0)	9 (23,1)	16 (41,0)	14 (35,9)	39 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	1 (33,3)	0 (0,0)	2 (66,7)	3 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	1 (33,3)	1 (33,3)	1 (33,3)	0 (0,0)	3 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	1 (14,3)	2 (28,6)	3 (42,9)	1 (14,3)	7 (100,0)	
Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože						0,000
Nije se dogodilo	14 (2,3)	103 (16,7)	248(40,3)	251 (40,7)	616(100,0)	
Jednom ili dvaput	1 (1,4)	22 (30,6)	25 (34,7)	24 (33,3)	72 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	3 (30,0)	5 (50,0)	2 (20,0)	10 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	2 (18,2)	1 (9,1)	3 (27,3)	5 (45,5)	11 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	2 (20,0)	2 (20,0)	5 (50,0)	1 (10,0)	10 (100,0)	
Zlostavljali su me sa gestama seksualnog značenja						0,473
Nije se dogodilo	17 (2,6)	119 (18,0)	260(39,3)	265 (40,1)	661(100,0)	
Jednom ili dvaput	1 (2,4)	7 (17,1)	20 (48,8)	13 (31,7)	41 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	3 (33,3)	3 (33,3)	3 (33,3)	9 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	1 (20,0)	2 (40,0)	1 (20,0)	1 (20,0)	5 (100,0)	
Nekoliko puta mjesečno	0 (0,0)	0 (0,0)	1 (50,0)	1 (50,0)	2 (100,0)	
Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta						0,000
Nije se dogodilo	14 (2,2)	115 (18,1)	253(39,9)	252 (39,7)	634(100,0)	
Jednom ili dvaput	1 (1,6)	13 (20,6)	25 (39,7)	24 (38,1)	63 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	2 (22,2)	4 (44,4)	3 (33,3)	9 (100,0)	
Otprilike jednom tjedno	2 (33,3)	0 (0,0)	3 (50,0)	1 (16,7)	6 (100,0)	
Nekoliko puta mjesečno	2 (28,6)	1 (14,3)	1 (14,3)	3 (42,9)	7 (100,0)	
Ako si bio zlostavljan preko mobitela ili interneta, kako se to dogodilo						0,144
Samo preko mobitela	2 (3,7)	13 (24,1)	23 (42,6)	16 (29,6)	54 (100,0)	

Samo preko interneta	2 (6,)	6 (20,0)	14 (46,7)	8 (26,7)	30 (100,0)	
Na oba načina	2 (7,7)	4 (15,4)	14 (53,8)	6 (23,1)	26 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	13 (2,1)	108 (17,7)	235(38,6)	253 (41,5)	609(100,0)	
Koliko učenika te obično zlostavljalo						
Većinom jedan učenik	5 (4,5)	27 (24,3)	45 (40,5)	34 (30,6)	111(100,0)	0,058
1-2 učenika	4 (5,3)	12 (15,8)	37 (48,7)	23 (30,3)	76 (100,0)	
Više od 3 učenika	1 (2,5)	8 (20,0)	12 (30,0)	19 (47,5)	40 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	8 (1,6)	84 (17,1)	192(39,1)	207 (42,2)	491(100,0)	
Koliko dugo je trajalo to zlostavljanje						
1-2 tjedna	5 (4,1)	21 (17,4)	51 (42,1)	44 (36,4)	121(100,0)	0,033
Otprilike mjesec dana	3 (7,1)	7 (16,7)	17 (40,5)	15 (35,7)	42 (100,0)	
Otprilike 6 mjeseci	2 (11,1)	7 (38,9)	5 (27,8)	4 (22,2)	18 (100,0)	
Otprilike godinu dana	1 (11,1)	0 (0,0)	6 (66,7)	2 (22,2)	9 (100,0)	
Nekoliko godina	0 (0,0)	5 (23,8)	9 (42,9)	7 (33,3)	21 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	8 (1,6)	91 (17,9)	198(39,0)	211 (41,5)	508(100,0)	
Gdje si bio zlostavljan						
Igralište	1 (7,1)	2 (14,3)	9 (64,3)	2 (14,3)	14 (100,0)	0,027
Hodnici/stubišta	1 (1,8)	10 (17,9)	18 (32,1)	27 (48,2)	56 (100,0)	
Razred (učiteljica je u prostoriji)	1 (3,3)	9 (30,0)	10 (33,3)	10 (33,3)	30 (100,0)	
Razred (učiteljica nije prostoriji)	1 (2,4)	5 (11,9)	16 (38,1)	20 (47,6)	42 (100,0)	
Wc	1 (5,9)	4 (23,5)	9 (52,9)	3 (17,6)	17 (100,0)	
Dvorana	0 (0,0)	1 (50,0)	1 (50,0)	0 (0,0)	2 (100,0)	
Kantina	1 (20,0)	0 (0,0)	4 (80,0)	0 (0,0)	5 (100,0)	
Na putu u i iz škole	2 (10,5)	6 (31,6)	6 (31,6)	5 (26,3)	19 (100,0)	
Autobusnoj stanici	1 (8,3)	4 (33,3)	6 (50,0)	1 (8,3)	12 (100,0)	
Školskom autobusu	0 (0,0)	2 (28,6)	3 (42,9)	2 (28,6)	7 (100,0)	
Negdje drugdje u školi	2 (10,0)	3 (15,0)	8 (40,0)	7 (35,0)	20 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	8 (1,6)	85 (17,2)	196(39,6)	206 (41,6)	495(100,0)	
Jesi li rekao nekome da si bio zlostavljan u zadnjih par mjeseci						
Bio sam zlostavljan/ nisam rekao	2 (4,3)	8 (17,4)	18 (39,1)	18 (39,1)	46 (100,0)	0,565
Bio sam zlostavljan/ rekao sam nekome	7 (4,5)	28 (17,8)	65 (41,4)	57 (36,3)	157(100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	9 (1,8)	95 (18,5)	202(39,4)	207 (40,4)	513(100,0)	
Kome si rekao						
Svom razrednom učitelju	1 (2,9)	7 (20,0)	16 (45,7)	11 (31,4)	35 (100,0)	0,221
Drugom odraslom u školi	1 (9,1)	4 (36,4)	4 (36,4)	2 (18,2)	11 (100,0)	
Svojim roditeljima	2 (3,3)	12 (20,0)	18 (30,0)	28 (46,7)	60 (100,0)	
Svojem bratu / sestri	1 (5,6)	6 (33,3)	8 (44,4)	3 (16,7)	18 (100,0)	
Svom prijatelju	1 (2,3)	9 (20,5)	20 (45,5)	14 (31,8)	44 (100,0)	
Nekom drugom	1 (5,3)	1 (5,3)	11 (57,9)	6 (31,6)	19 (100,0)	
Nisam bio zlostavljan/a	9 (1,8)	89 (17,5)	202(39,8)	208 (40,9)	508(100,0)	
Nikome nisam rekao	2 (8,7)	3 (13,0)	7 (30,4)	11 (47,8)	23 (100,0)	
Koliko često drugi učenici pokušavaju zaustaviti kada se učenika zlostavlja u školi						
Nikad	7 (3,2)	53 (24,3)	86 (39,4)	72 (33,0)	218(100,0)	0,004
Jednom u kratko vrijeme	1 (1,1)	13 (14,3)	39 (42,9)	38 (41,8)	91 (100,0)	
Ponekad	3 (1,2)	32 (12,5)	101(39,5)	120 (46,9)	256(100,0)	
Često	2 (2,5)	15 (18,5)	33 (40,7)	31 (38,3)	81 (100,0)	
Uvijek	5 (7,0)	18 (25,4)	27 (38,0)	21 (29,6)	71 (100,0)	
Nazivao sam druge učenike ružnim imenima, rugao im se ili sam zadirkivao njega ili nju na bolan način						
Nije se dogodilo	11 (2,1)	91 (17,7)	208(40,5)	203 (39,6)	513(100,0)	0,065
Jednom ili dvaput	7 (4,3)	29 (18,0)	61 (37,9)	64 (39,8)	161(100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	3 (13,0)	11 (47,8)	9 (39,1)	23 (100,0)	
Barem jednom tjedno	1 (8,3)	2 (16,7)	6 (50,0)	3 (25,0)	12 (100,0)	

Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	6 (60,0)	0 (0,0)	4 (40,0)	10 (100,0)	
Zlostavljao sam učenike sa pogrđnim imenima ili komentarima o njegovoj ili njenoj boji kože						0,020
Nije se dogodilo	14 (2,2)	111 (17,1)	258(39,8)	265 (40,6)	648(100,0)	
Jednom ili dvaput	5 (9,6)	16 (30,8)	17 (32,7)	14 (26,9)	52 (100,0)	
2-3 puta mjesečno	0 (0,0)	1 (11,1)	6 (66,7)	2 (22,2)	9 (100,0)	
Barem jednom tjedno	0 (0,0)	2 (40,0)	2 (40,0)	1 (20,0)	5 (100,0)	
Nekoliko puta tjedno	0 (0,0)	1 (20,0)	3 (60,0)	1 (20,0)	5 (100,0)	
Ako si zlostavljao drugog učenika/učenike preko mobitela ili interneta kako se to dogodilo						0,001
Samo preko mobitela	3 (7,3)	12 (29,3)	12 (29,3)	14 (34,1)	41 (100,0)	
Samo preko interneta	3 (15,8)	2 (10,5)	10 (52,6)	4 (21,1)	19 (100,0)	
Na oba načina	1 (6,3)	2 (12,5)	5 (31,3)	8 (50,0)	16 (100,0)	
Nisam zlostavljao/la druge učenike	11 (1,7)	115 (17,9)	259(40,3)	257(40,0)	642(100,0)	
Kako obično reagiraš kada vidiš kako učenika tvojih godina zlostavljaju drugi učenici/učenik						0,279
Nisam nikada primijetio	5 (2,1)	49 (20,3)	94 (39,0)	93 (38,6)	241(100,0)	
Pridonosim zlostavljanju	2 (15,4)	2 (15,4)	6 (46,2)	3 (23,1)	13 (100,0)	
Ne činim to, ali smatram da je u redu	0 (0,0)	4 (40,0)	4 (40,0)	2 (20,0)	10 (100,0)	
Samo gledam što će se dogoditi	0 (0,0)	8 (14,8)	22 (40,7)	24 (44,4)	54 (100,0)	
Trebao bi pomoći	3 (2,5)	19 (16,1)	44 (37,3)	52 (44,1)	118(100,0)	
Pokušavam pomoći	9 (3,2)	49 (17,3)	116(41,0)	109 (38,5)	283(100,0)	
Koliko često se bojiš da ćeš biti zlostavljan od strane drugog učenika u svojoj školi						0,000
Nikada	14 (3,3)	81 (19,4)	170(40,7)	153 (36,6)	418(100,0)	
Rijetko	3 (1,8)	13 (7,6)	64 (37,6)	90 (52,9)	170(100,0)	
Ponekad	0 (0,0)	26 (29,2)	32 (36,0)	31 (34,8)	89 (100,0)	
Često	2 (4,8)	11 (26,2)	20 (47,6)	9 (21,4)	42 (100,0)	

Logistička regresija

Na sljedećim stranicama će biti provedena logistička regresija, kako bi se preciznije odredila razina povezanosti između promatranih varijabli u istraživanju. Analiza će biti provedena za pitanja: *bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru, novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene, zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože, zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko internet s obzirom na dob, spol, mjesto stanovanja, razred, školski uspjeh*, rezultati će biti prikazani pomoću usporednih tablica frekvencija (Tablica 4.12., Tablica 4.13., Tablica 4.15., Tablica 4.16., Tablica 4.18., Tablica 4.20., Tablica 4.21., Tablica 4.23.) i putem tablice regresije.

Tablica 4.12. Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene - koliko imaš godina

		Koliko imaš godina		Ukupno
		10 - 12 godina	13 - 16 godina	
Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene	nije se dogodilo	315	310	625
	jednom ili dvaput	54	25	79
	2-3 puta mjesečno	1	0	1
	otprilike jednom tjedno	4	5	9
	nekoliko puta tjedno	4	2	6
Ukupno		378	342	720

Tablica 4.13. Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta - koliko imaš godina

		Koliko imaš godina		Ukupno
		10 - 12 godina	13 - 16 godina	
Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta	nije se dogodilo	343	291	634
	jednom ili dvaput	26	38	64
	2-3 puta mjesečno	5	4	9
	otprilike jednom tjedno	2	4	6
	nekoliko puta mjesečno	2	5	7
Ukupno		378	342	720

Tablica 4.14. Varijable u jednadžbi – dob

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru	-,215	,134	2,580	1	,108	,807
Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene	-,335	,154	4,711	1	,030	,716
Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože	,144	,119	1,444	1	,229	1,154
Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta	,432	,156	7,666	1	,006	1,540
Constant	-,117	,245	,230	1	,632	,889

Iz Tablice 4.14. može se uočiti da kod ispitanika koji imaju 10 - 12 godina postoji za 0,716 veća vjerojatnost da su im *novac i druge stvari bile otuđene ili uništene* u odnosu na one ispitanike koji imaju 13 - 16 godina.

Nadalje može se uočiti da kod ispitanika koji imaju 13 - 16 godina postoji za 1,540 veća vjerojatnost da su ih *zlostavljali sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mobitela ili preko interneta* u odnosu na one ispitanike koji imaju 10 - 12 godina.

Za ostale, varijable u istraživanju vrijednost signifikantnosti modela je veća od 0,05, što znači da regresija nije statistički značajna.

Tablica 4.15. Bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru - spol

		Spol		Ukupno
		muško	žensko	
Bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru	nije se dogodilo	269	311	580
	jednom ili dvaput	60	48	108
	2-3 puta mjesečno	10	4	14
	otprilike jednom tjedno	9	3	12
	nekoliko puta tjedno	4	2	6
Ukupno		352	368	720

Tablica 4.16. Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta - spol

		Spol		Ukupno
		muško	žensko	
Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta	nije se dogodilo	317	317	634
	jednom ili dvaput	24	40	64
	2-3 puta mjesečno	6	3	9
	otprilike jednom tjedno	1	5	6
	nekoliko puta mjesečno	4	3	7
Ukupno		352	368	720

Tablica 4.17. Varijable u jednadžbi – spol

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru	-,444	,138	10,304	1	,001	,641
Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene	-,014	,143	,010	1	,920	,986
Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože	-,077	,118	,429	1	,512	,926
Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta	,329	,151	4,727	1	,030	1,389
Constant	,332	,240	1,909	1	,167	1,393

Iz Tablice 4.17. može se uočiti da kod muških ispitanika postoji za 0,641 veća vjerojatnost da će biti *pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru* u odnosu na ženske ispitanike.

Dalje, može se uočiti da kod ženskih ispitanika postoji za 1,389 veća vjerojatnost da su ih *zlostavljali sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mobitela ili preko interneta* u odnosu na muške ispitanike.

Za ostale, varijable u istraživanju vrijednost signifikantnosti modela je veća od 0,05, što znači da regresija nije statistički značajna.

Tablica 4.18. Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože - mjesto stanovanja

		Mjesto stanovanja		Ukupno
		grad	selo	
Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože	nije se dogodilo	273	344	617
	jednom ili dvaput	22	50	72
	2-3 puta mjesečno	4	6	10
	otprilike jednom tjedno	0	11	11
	nekoliko puta tjedno	4	6	10
Ukupno		303	417	720

Tablica 4.19. Varijable u jednadžbi – mjesto stanovanja

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru	,016	,131	,015	1	,903	1,016
Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene	,249	,157	2,535	1	,111	1,283
Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože	,334	,137	5,982	1	,014	1,397
Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta	-,158	,147	1,156	1	,282	,854
Constant	-,212	,256	,684	1	,408	,809

Nadalje, u Tablici 4.19. može se uočiti da kod ispitanika sa sela postoji za 1,397 veća vjerojatnost da su ih *zlostavljali nazivajući zločestim imenima i komentarima o rasi i boji kože* u odnosu na ispitanike iz grada.

Za ostale, varijable u istraživanju vrijednost signifikantnosti modela je veća od 0,05, što znači da regresija nije statistički značajna.

Tablica 4.20. Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene - koji razred pohađaš

		Koji razred pohađaš		Ukupno
		5 i 6	7 i 8	
Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene	nije se dogodilo	327	298	625
	jednom ili dvaput	54	25	79
	2-3 puta mjesečno	1	0	1
	otprilike jednom tjedno	4	5	9
	nekoliko puta tjedno	3	3	6
Ukupno		389	331	720

Tablica 4.21. Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta - koji razred pohađaš

		Koji razred pohađaš		Ukupno
		5 i 6	7 i 8	
Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta	nije se dogodilo	352	282	634
	jednom ili dvaput	29	35	64
	2-3 puta mjesečno	5	4	9
	otprilike jednom tjedno	2	4	6
	nekoliko puta mjesečno	1	6	7
Ukupno		389	331	720

Tablica 4.22. Varijable u jednadžbi – koji razred pohađaš

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru	-,098	,130	,570	1	,450	,906
Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene	-,250	,149	2,801	1	,094	,779
Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože	,101	,118	,738	1	,390	1,106
Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta	,424	,154	7,620	1	,006	1,528
Constant	-,364	,243	2,238	1	,135	,695

Iz Tablice 4.22. može se uočiti da kod ispitanika koji pohađaju 5 i 6 razred postoji za 0,779 veća vjerojatnost da su im *novac i druge stvari bile otuđene ili uništene* u odnosu na ispitanike koji pohađaju 7 i 8 razred.

Nadalje, može se uočiti da kod ispitanika koji pohađaju 7. i 8. razred postoji za 1,528 veća vjerojatnost da su ih *zlostavljali sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mobitela ili preko interneta* u odnosu na ispitanike koji pohađaju 5. i 6. razred.

Za ostale, varijable u istraživanju vrijednost signifikantnosti modela je veća od 0,05, što znači da regresija nije statistički značajna.

Tablica 4.23. Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože – školski uspjeh

		Školski uspjeh		Ukupno
		2 (dovoljan) i 3 (dobar)	4 (vrlo dobar) i 5(odličan)	
Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože	nije se dogodilo	117	499	616
	jednom ili dvaput	23	49	72
	2-3 puta mjesečno	3	7	10
	otprilike jednom tjedno	3	8	11
	nekoliko puta tjedno	4	6	10
Ukupno		150	569	719

Tablica 4.24. Varijable u jednadžbi – školski uspjeh

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru	-,050	,150	,114	1	,736	,951
Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene	,244	,189	1,666	1	,197	1,276
Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože	-,276	,123	5,014	1	,025	,759

Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta	-,165	,158	1,085	1	,298	,848
Constant	1,659	,283	34,474	1	,000	5,255

Nadalje, iz Tablice 4.24. može se uočiti da kod ispitanika koji su prošli sa 2 (dovoljan) i 3 (dobar) postoji za 0,759 veća vjerojatnost da su ih *zlostavljali nazivajući zločestim imenima i komentarima o rasi i boji kože* u odnosu na ispitanike koji su prošli sa 4 (vrlo dobar) i 5 (odličan).

Za ostale, varijable u istraživanju vrijednost signifikantnosti modela je veća od 0,05, što znači da regresija nije statistički značajna.

5. RASPRAVA

Ovim istraživanjem su dobiveni podaci o stavovima i znanju učenika o vršnjačkom nasilju koje se ispitivalo konstruiranom anketom. U istraživanju je sudjelovalo 720 ispitanika iz pet osnovnih škola u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Iz dobivenih rezultata može se uočiti kako je 48,9% ispitanika muškog spola, dok je 51,1% ispitanika ženskog spola.

Statistički značajna razlika je uočljiva kod učestalosti zlostavljanja učenika u školi u zadnjih nekoliko mjeseci s obzirom na dob ($p=0,025$). S obzirom na dob iz dobivenih rezultata vidljivo je da su najučestalija mjesta zlostavljanja razred (učiteljica je u prostoriji), wc, razred (učiteljica nije u prostoriji) te autobusna stanica, što je u skladu sa rezultatima iz istraživanja Jaković (29).

Hipoteza H1 je potvrđena jer je dokazano da postoji statistički značajna razlika među spolovima kod pitanja *kako ti se sviđa škola* može se uočiti kako muški ispitanici u većoj mjeri navode ne sviđa mi se 68 (70,1%) ispitanika, dok je kod ženskih ispitanika zabilježen najveći udio za odgovor *nit mi se sviđa, nit mi se ne sviđa* 151 (57,0%) ispitanika.

Prilikom zlostavljanja djevojčice se najviše povjeravaju prijateljima (65,9%), a dječaci drugom odraslom u školi (72,7%) što se razlikuje od istraživanja autorice Tomić-Latinac i Nikčević-Milković (31) gdje se djevojčice najprije povjeravaju prijateljima (32,62%), a dječaci roditeljima (30,27%). Autorice Marušić i Ivanec (33) navode kako su žrtve ujedno i sami češće nasilnici, a to dokazuje vidljiva statistički značajna razlika ($p=0,000$) kod pitanja *nazivao sam druge učenike ružnim imenima, rugao im se ili sam zadirkivao njega ili nju na bolan način*. Dječaci zlostavljaju druge učenike najčešće preko mobitela i interneta (68,8%) dok djevojčice zlostavljaju druge učenike češće putem interneta (47,4%) nego na druge načine, što se djelomično poklapa sam rezultatima Đuraković (34). Rezultati dobiveni ovim istraživanjem potvrđuju da su učenici 5.razreda češće zlostavljani preko mobitela dok su učenici 8.razreda češće zlostavljani putem interneta.

Iz rezultata je vidljivo da muški ispitanici češće vrše fizičko nasilje (Whitney i Smith, 1993. (35); Elez, 2003. (36); Solberg i Olweus, 2003. (37)) dok ženski ispitanici češće vrše emocionalno nasilje, što potvrđuje hipotezu H2, (ogovaranje, širenje tračeva, odvrćanje ostalih učenika od žrtve) (Marušić, Ivanec 2007. (33); Puhovski i sur., 2004. (38); Bilić i sur. 2012. (4); Tomić-Latinac, Nikčević-Milković 2009. (32)). Istraživanja u raznim zemljama potvrđuju da su ipak dječaci češće od djevojčica žrtve vršnjačkog nasilja, no i njegovi počinitelji (Borg, 1999.

(39); Olweus, 1995. (40); Solberg i Olweus, 2003. (37); Pereira i sur., 2004. (41); Marušić, Ivanec, 2007. (33)), a to potvrđuju i podaci Poliklinike za zaštitu djece iz 2003. dobiveni u Hrvatskoj. Rigby, 2004. navodi da su dječaci češće nasilni prema djevojčicama nego što su djevojčice prema dječacima (42).

Škola se više sviđa ispitanicima sa sela 222 (63,4%) nego ispitanicima iz grada 128 (36,6%). Kod pitanja *zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože* uočljivo je kako ispitanici iz grada u većoj mjeri navode nije se dogodilo 273 ispitanika, dok je kod ispitanika sa sela zabilježen najveći udio za odgovor otprilike jednom tjedno 11 ispitanika. Zlostavljanje sa gestama seksualnog značenja kod ispitanika sa sela je zabilježeno u najvećem udjelu za odgovor jednom ili dvaput, navode kako ih je zlostavljalo 1-2 učenika. Ispitanici sa sela su češće zlostavljani nego ispitanici iz grada ($p=0,011$).

Više prijatelja imaju učenici sa boljim školski uspjehom. Učenici koji prolaze sa odličnim uspjehom navode da su u zadnjih par mjeseci u školi zlostavljani 2-3 puta što potvrđuju podaci iz istraživanja autora Elez (2003.) (36). Nadalje, može se uočiti da kod ispitanika koji su prošli sa 2 (dovoljan) i 3 (dobar) postoji veća vjerojatnost da su ih *zlostavljali nazivajući zločestim imenima i komentarima o rasi i boji kože* u odnosu na ispitanike koji su prošli sa 4 (vrlo dobar) i 5 (odličan).

6. ZAKLJUČAK

Vrlo je poznato da je nasilje raširen javnozdravstveni problem, unatoč programima i intervencijama koje se provode u svrhu prevencije istog. Od velike je važnosti razgovarati s djecom o nasilju, usmjeriti ih ka poželjnom ponašanju i ako dođe do bilo kojeg oblika nasilja naglasiti im da se trebaju obratiti za pomoć.

Iz dobivenih rezultata se može zaključiti da su dječaci češće vršitelji fizičkog nasilja, a djevojčice emocionalnog nasilja. Istraživanje pokazuje da se nasilje češće vrši nad ispitanicima sa sela nego nad ispitanicima iz grada. Isto tako je uočljivo da učenici sa boljim uspjehom u školi imaju više prijatelja. Postoji veća vjerojatnost da su ispitanici koji su prošli sa 2 (dovoljan) i 3 (dobar) zlostavljani na način da su ih drugi nazivali zločestim imenima i komentarima o rasi i boji kože. Novac i druge stvari su u većoj mjeri otuđene ili uništene ispitanicima od 10-12 godina. Veliki je broj nasilja putem interneta što je vidljivo iz rezultata gdje su ispitanici u dobi od 13-16 godina češće bili zlostavljani zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mobitela ili preko interneta.

S obzirom da svugdje ima nasilja važno je educirati javnost, gdje najveću ulogu imaju medicinske sestre, provođenjem raznih edukativnih predavanja, programa u školama ali i u široj zajednici. Medicinske sestre, pedijatri i liječnici školske medicine mogu prepoznati znakove zlostavljanja kada dijete dođe na pregled, isto tako mogu uočiti promjene u ponašanju. Potrebno je poraditi na podizanju javne svijesti o vršnjačkom nasilju i o njegovim posljedicama. Nasilje ne predstavlja samo problem u školama, ono predstavlja problem i u društvu. Vrlo bitna zadaća obitelji, škole i društva u cjelini jest pomoći djetetu da sazrije u zdravu, odgovornu i sretnu odraslu osobu da bi jednog dana imali zdravu buduću populaciju bez nasilničkog ponašanja. Također, od velike je važnosti nastojati provoditi ovakva i slična istraživanja u svrhu prevencije nasilja jer su djeca ogledalo cjelokupne zajednice i ne toleriramo nasilje.

7. LITERATURA

1. Živković Ž. Susreti s roditeljima II. Priručnik za održavanje roditeljskih sastanaka. Đakovo: Tempo d.o.o.; 2005.
2. Buljan Flander, G.; Durman Marijanović, Z.; Ćorić Špoljar, R. (2007): „Pojava nasilja među djecom s obzirom na spol, dob i prihvaćenost/ odbačenost u školi“. Društvena istraživanja, 16 (87 – 88): 157 – 174).
3. Olweus D. Nasilje nad djecom i među djecom. Zagreb: Školska knjiga; 1998.
4. Bilić V, Flander GB, Hrpka H. Nasilje nad djecom i među djecom. Jastrebarsko: Naklada Slap; 2012.
5. Puntarić D, Ropac D, i suradnici. Epidemiologija. Vraždin: Veleučilište u Varaždinu; 2011.
6. Ropac D. Javno zdravstvo. Bjelovar: Veleučilište u Bjelovaru; 2011.
7. Nasilje u školama – izazov lokalnoj zajednici/ Konferencija Lokalno partnerstvo za prevenciju i borbu protiv nasilja u školama održana 2-4 prosinca 2002. Strasburg: Ibis grafika; 2004.
8. Centers for Disease Control and Prevention, Atlanta, GA. About school violence [Online]. 2017. Dostupno na: <https://www.cdc.gov/violenceprevention/youthviolence/schoolviolence> (13.05.2018.)
9. Dodig-Ćurković K, Ćurković M. Psihopatologija dječje i adolescentne dobi. Osijek: Svjetla grada Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku; 2013.
10. Vrgoč H. Agresivnost (nasilje) u školi. Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor i ZiB Mladost; 1999. str. 12-19.
11. Zbodulja S. Bulling – kako prepoznati žrtve nasilja i nasilnike na vrijeme? Nove Staze. 2014;32:38-40.
12. Singer M. Kriminologija delikata nasilja: nasilje nad djecom i ženama, maloljetničko nasilje. Zagreb: Nakladni zavod Globus; 2005.
13. Tomljenović E. Pojavnost zanemarivanja i zlostavljanja među djecom i adolescentima koji se liječe na odjelu za dječju i adolescentnu psihijatriju (Završni rad). Osijek: Medicinski fakultet Osijek; 2016.

14. Klarić D. Prepoznaj i djeluj!: savjetnik za prevenciju ovisnosti i nasilja u djece i mladih. Zagreb: Školska knjiga; 2014.
15. Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, Zagreb. Zašto se dijete počinje nasilno ponašati? [Online]. 2008. Dostupno na: <http://www.poliklinika-djeca.hr/za-roditelje/nasilje-medu-djecom/zasto-se-dijete-pocinje-nasilno-ponasati/> (13.05.2018.)
16. Middleton – Moz J, Zawadski ML. Nasilnici: nasilnici su posvuda: na dječjem igralištu, u vezama, na radnom mjestu. Zagreb: Timea; 2003.
17. Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, Zagreb. Nasilje među djecom [Online]. 2017. Dostupno na: <http://www.poliklinika-djeca.hr/publikacije/nasilje-medu-djecom-2>. (13.05.2018.)
18. Puharić Z. Život bez nasilja. Nove staze. 31. 2014;19:116-21.
19. Rigby K. Zlostavljanje u školama i što možemo učiniti? Zagreb: Mosta; 2006.
20. Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba, Zagreb. Nasilje preko interneta [Online]. 2010. Dostupno na: <http://www.poliklinika-djeca.hr/publikacije/nasilje-preko-interneta/> (13.05.2018.)
21. Kudumija Slijepečević M, Puharić Z, Salaj T. Ovisnosti. Bjelovar: Veleučilište u Bjelovaru; 2018.
22. Stop nasilju! Narodni zdravstveni list (Rijeka), 2015;57(26):668-669. [Elektronički časopis]. Dostupno na: http://www.zzjzpgz.hr/nzl/95/nzl_9_10_2015.pdf (13.05.2018.)
23. Pavleković G. Zdravstveno ponašanje i zdravstveni odgoj. U: Jakšić Ž, Kovačić L i suradnici, ur. Socijalna medicina. Zagreb: Medicinska naklada; 2000. str. 156-163.
24. Koelen MA, Van den Ban AW. Health education and health promotion. Wageningen: Wageningen Academic Publishers; 2004. str. 25-42.
25. Tones K. Health promotion, health education and the public health. U: Detels R, McEwen J, Beaglehole R, Tanaka H, ur. Oxford Textbook of Public Health. London: Oxford University Press; 2002. str. 829-63.

26. Grčić M, Rončević T, Sindik J. Zdravstveni odgoj i uloga medicinske sestre. Hrvatski časopis za javno zdravstvo. 2012;8(32):137-142.
27. Sestrinske dijagnoze. Zagreb: Hrvatska Komora Medicinskih Sestara; 2011. Dostupno na: http://www.hkms.hr/data/1316431501_827_mala_sestrinske_dijagnoze_kopletno.pdf (23.08.2018.)
28. Sestrinske dijagnoze 2. Zagreb: Hrvatska Komora Medicinskih Sestara; 2013. Dostupno na: https://www.kbsd.hr/sites/default/files/SestrinstvoEdukacija/Sestrinske_dijagnoze_2.pdf (23.08.2018.)
29. Jaković M. Nasilje u osnovnoj školi u Virovitičko-podravskoj županiji (završni rad). Bjelovar: Veleučilište u Bjelovaru; 2017.
30. Ajduković M, Rimac I, Rajter M, Sušac N. Epidemiološko istraživanje prevalencije i incidencije nasilja nad djecom u obitelji u Hrvatskoj (izvorni znanstveni rad). Zagreb: Ljetopis socijalnog rada. 2012;19 (3), 367-412.
31. Ptiček M. Stavovi medicinskih sestara o njihovoj ulozi u provođenju zdravstvenog odgoja u školi (diplomski rad) [Online]. Zagreb: Medicinski fakultet; 2014. Dostupno na: <https://repositorij.mef.unizg.hr/islandora/object/mef:480/preview> (13.05.2018.)
32. Nikčević-Milković A, Tomić-Latinac M. Procjena učinkovitosti UNICEF-ovog programa prevencije vršnjačkog nasilja i zlostavljanja (stručni rad). Učiteljski fakultet Sveučilišta u Rijeci: Gospić; 2009. Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/47826> (13.06.2018.)
33. Marušić I, Pavin Ivanec T. Prćenje vršnjačkog nasilja u osnovnim školama: spolne razlike u učestalosti i vrstama nasilnog ponašanja. Zagreb: Ljetopis socijalnog rada. 2008;15 (1), 5-19 str.
34. Đuraković SJ, Šincek D, Tomašić Humer J. Prikaz skale doživljavanja/činjenja nasilja preko Interneta i rezultata primjene te skale na vinkovačkim srednjoškolcima. Život i škola 2014;32:61-74.
35. Whitney I, Smith, P. K. A survey of the nature and extent of bullying in junior/middle and secondary schools. Educational Research, 1993;35 (1), 3-25.
36. Elez K. Nasilništvo i samopoimanje u djece osnovnoškolske dobi (diplomski rad). Zagreb: Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; 2003.

37. Solberg M. E, Olweus D. Prevalence estimation of school bullying with the Olweus Bully/Victim Questionnaire. *Aggressive Behavior*, 2003;29 (3), 239-268.
38. Puhovski, S, Karlović, A, Buljan Flander, G. Validacija upitnika o emocionalnom zlostavljanju. *Društvena istraživanja*, 2004;3(71), 555-578.
39. Borg M.G. The extent and nature of bullying among primary and secondary schoolchildren. *Educational Research*, 1999;41 (2), 137-153.
40. Olweus D. Bullying or peer abuse at school: facts and intervention. *Current Directions in Psychological Science*, 1995;4 (6), 196-200.
41. Perreira B, Mendonca D, Neto C, Valente L, Smith P. K. Bullying in Portuguese schools. *School Psychology International*, 2004;25 (2), 241-254.
42. Rigby K. Addressing bullying in schools. *School Psychology International* 2004;25 (3), 287-300.

8. OZNAKE I KRATICE

itd – i tako dalje

χ^2 – hi-kvadrat

9. SAŽETAK

Rad se bavi istraživanjem raširenosti problema nasilja u školi. Cilj završnog rada je ispitati stavove i znanja učenika o vršnjačkom nasilju-bullingu, dobiveni podaci će se usporediti s obzirom na spol, mjesto stanovanja, razred, školski uspjeh. Anketirani su učenici petih, šestih, sedmih i osmih razreda u pet osnovnih škola u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Istraživanje je provedeno u travnju i svibnju 2018. godine putem posebno konstruirane ankete koja je sadržavala 32 pitanja zatvorenog tipa. Anketu je ispunilo ukupno 720 učenika, sve ankete su u potpunosti ispunjene.

Rezultati rada prikazuju kako dječaci češće vrše fizičko nasilje nego djevojčice. Također, prikazano je da se nasilje češće vrši nad učenicima sa sela nego nad učenicima iz grada te nad učenicima koji su prošli sa 2 (dovoljan) i 3 (dobar). Dokazano je da učenici sa boljim uspijehom imaju više prijatelja.

Od velike je važnosti razgovarati s djecom o stvarima koje ih muče jer se na taj način potiče njihova otvorenost, a samim time dolazimo do spoznaja o njihovim problemima. Nasilje predstavlja problem u društvu i zbog njegove raširenosti je potrebno educirati javnost provođenjem edukativnih programa i predavanja u školama i široj zajednici.

Ključne riječi: nasilje, žrtve nasilja, nasilnici, škola, nasilje putem interneta

10. SUMMARY

The paper deals with the exploration of the widespread violence in school violence. The aim of the final thesis is to examine the attitudes and knowledge of students about peer violence, the data obtained will be compared with regard to gender, place of residence, class, school success. Students of the fifth, sixth, seventh and eighth grade of the five primary schools in Bjelovar-Bilogora County were surveyed. The research was conducted in April and May 2018 through a specially constructed survey that contained 32 closed-type questions. The survey was filled by a total of 720 students, all surveys were fully met.

The results show that boys often carry out physical violence than girls. It is also shown that violence is more frequent among students from the village than among students from the city and on students who have passed 2 (sufficient) and 3 (good). It has been proven that students with more success have more friends.

It is of great importance to talk to the children about the things they are bothered about, as this is how their openness is encouraged, and in this way we come to the knowledge of their problems. Violence is a problem in society and because of its outspread it is necessary to educate the public by carrying out educational programs and lectures in schools and in the wider community.

Key words: violence, victims of violence, bullies, schools, violence via the Internet

11. PRILOZI

Prilog 1. Konstruirana anketa

ANKETA O NASILJU U ŠKOLI

Molim Vas da posvetite nekoliko minuta i odgovorite na postavljena pitanja u upitniku zaokruživanjem jednog odgovora. Upitnik je anonimn, ne trebate pisati svoje ime, koristi se isključivo u istraživačke svrhe.

Anketar- ispitivač: Vedrana Kosanović

1. Koliko imaš godina? _____
b) niti mi se sviđa, niti mi se ne sviđa
2. Spol: a) muško b) žensko
c) sviđa mi se škola
3. Mjesto stanovanja: a) grad b) selo
4. Tvoja majka je završila:
a) osnovnu
b) srednju
c) višu /visoku školu
5. Tvoj otac je završio:
a) osnovnu
b) srednju
c) višu /visoku školu
6. Imaš li brata ili sestru?
a) da
b) ne
7. Koji razred pohađaš?
a) 5
b) 6
c) 7
d) 8
8. Školski uspjeh:
a) 2 (dovoljan)
b) 3 (dobar)
c) 4 (vrlo dobar)
d) 5(odličan)
9. Kako ti se sviđa škola?
a) ne sviđa mi se
10. Koliko dobrih prijatelja imaš u svom razredu/razredima?
a) ni jednog
b) jednog dobrog prijatelja
c) 2-3 dobra prijatelja
d) 4-5 dobrih prijatelja
e) 6 i više dobrih prijatelja
11. Koliko često si bio zlostavljan u školi zadnjih par mjeseci?
a) nisam bio zlostavljan
b) jednom ili dvaput
c) 2-3 puta mjesečno
d) otprilike jednom tjedno
e) nekoliko puta tjedno
12. Zvali su me, ismijavali ili zadirkiivali na bolan način?
a) nije se dogodilo
b) jednom ili dvaput
c) 2-3 puta mjesečno
d) otprilike jednom tjedno
e) nekoliko puta tjedno
13. Ostali učenici izostavljali su me iz stvari namjerno, isključivali me iz svoje grupe prijatelja ili su me potpuno ignorirali?

- a) nije se dogodilo
 b) jednom ili dvaput
 c) 2-3 puta mjesečno
 d) otprilike jednom tjedno
 e) nekoliko puta tjedno
14. Bio sam pogođen, udaren, guran ili zaključan u zatvorenom prostoru?
 a) nije se dogodilo
 b) jednom ili dvaput
 c) 2-3 puta mjesečno
 d) otprilike jednom tjedno
 e) nekoliko puta tjedno
15. Ostali učenici govorili su laži ili širili lažne glasine o meni i pokušavali druge nagovoriti da im se ne sviđam?
 a) nije se dogodilo
 b) jednom ili dvaput
 c) 2-3 puta mjesečno
 d) otprilike jednom tjedno
 e) nekoliko puta tjedno
16. Novac i druge stvari bile su mi otuđene ili uništene?
 a) nije se dogodilo
 b) jednom ili dvaput
 c) 2-3 puta mjesečno
 d) otprilike jednom tjedno
 e) nekoliko puta tjedno
17. Prijetili su mi i tjerovali me da radim stvari koje nisam želio?
 a) nije se dogodilo
 b) jednom ili dvaput
 c) 2-3 puta mjesečno
 d) otprilike jednom tjedno
- e) nekoliko puta tjedno
18. Zlostavljali su me nazivajući me zločestim imenima i komentarima o mojoj rasi i boji kože?
 a) nije se dogodilo
 b) jednom ili dvaput
 c) 2-3 puta mjesečno
 d) otprilike jednom tjedno
 e) nekoliko puta tjedno
19. Zlostavljali su me sa gestama seksualnog značenja?
 a) nije se dogodilo
 b) jednom ili dvaput
 c) 2-3 puta mjesečno
 d) otprilike jednom tjedno
 e) nekoliko puta mjesečno
20. Zlostavljali su me sa zločestim i uvredljivim porukama, pozivima ili slikama, ili na druge načine preko mog mobitela ili preko interneta?
 a) nije se dogodilo
 b) jednom ili dvaput
 c) 2-3 puta mjesečno
 d) otprilike jednom tjedno
 e) nekoliko puta mjesečno
21. Ako si bio zlostavljan preko mobitela ili interneta, kako se to dogodilo?
 a) samo preko mobitela
 b) samo preko interneta
 c) na oba načina
 d) nisam bio zlostavljan/a
22. Koliko učenika te obično zlostavljalo?
 a) većinom jedan učenik
 b) 1-2 učenika

- c) više od 3 učenika
d) nisam bio zlostavljan/a
23. Koliko dugo je trajalo to zlostavljanje?
a) 1-2 tjedna
b) otprilike mjesec dana
c) otprilike 6 mjeseci
d) otprilike godinu dana
e) nekoliko godina
f) nisam bio zlostavljan/a
24. Gdje si bio zlostavljan?
a) igralište
b) hodnici/stubišta
d) razred (učiteljica je u prostoriji)
e) razred (učiteljica nije u prostoriji)
f) wc
g) dvorana
h) kantina
i) na putu u i iz škole
j) autobusnoj stanici
k) školskom autobusu
l) negdje drugdje u školi
lj) nisam bio zlostavljan/a
25. Jesi li rekao nekome da si bio zlostavljan u zadnjih par mjeseci?
a) bio sam zlostavljan/ nisam rekao
b) bio sam zlostavljan/ rekao sam nekome
c) nisam bio zlostavljan/a
26. Kome si rekao?
a) svom razrednom učitelju
b) drugom odraslom u školi
c) svojim roditeljima
d) svojem bratu / sestri
e) svom prijatelju
f) nekom drugom
- g) nisam bio zlostavljan/a
h) nikome nisam rekao
27. Koliko često drugi učenici pokušavaju zaustaviti kada se učenika zlostavlja u školi?
a) nikad
b) jednom u kratko vrijeme
c) ponekad
d) često
e) uvijek
28. Nazivao sam druge učenike ružnim imenima, rugao im se ili sam zadirkiwao njega ili nju na bolan način?
a) nije se dogodilo
b) jednom ili dvaput
c) 2-3 puta mjesečno
d) barem jednom tjedno
e) nekoliko puta tjedno
29. Zlostavljaao sam učenike sa pogrdnim imenima ili komentarima o njegovoj ili njenoj boji kože?
a) nije se dogodilo
b) jednom ili dvaput
c) 2-3 puta mjesečno
d) barem jednom tjedno
e) nekoliko puta tjedno
30. Ako si zlostavljaao drugog učenika/učenike preko mobitela ili interneta kako se to dogodilo?
a) samo preko mobitela
b) samo preko interneta
c) na oba načina
d) nisam zlostavljaao/la druge učenike

31. Kako obično reagiraš kada vidiš kako učenika tvojih godina zlostavljaju drugi učenici/učenik?

- a) nisam nikada primijetio
- b) pridonosim zlostavljanju
- c) ne činim to, ali smatram da je u redu
- d) samo gledam što će se dogoditi
- e) trebao bi pomoći
- f) pokušavam pomoći

32. Koliko često se bojiš da ćeš biti zlostavljan od strane drugog učenika u svojoj školi?

- a) nikada
- b) rijetko
- c) ponekad
- d) često

IZJAVA O AUTORSTVU ZAVRŠNOG RADA

Pod punom odgovornošću izjavljujem da sam ovaj rad izradio/la samostalno, poštujući načela akademske čestitosti, pravila struke te pravila i norme standardnog hrvatskog jezika. Rad je moje autorako djelo i svi su preuzeti citati i parafraze u njemu primjerenom označeni.

Mjesto i datum	Ime i prezime studenta/ice	Potpis studenta/ice
U Bjelovaru, <u>30.08.2018.</u>	VEJZANA KOSANOVIC	Petrag Kosarovic

Prema Odluci Veleučilišta u Bjelovaru, a u skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, elektroničke inačice završnih radova studenata Veleučilišta u Bjelovaru bit će pohranjene i javno dostupne u internetskoj bazi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Ukoliko ste suglasni da tekst Vašeg završnog rada u cijelosti bude javno objavljen, molimo Vas da to potvrdite potpisom.

Suglasnost za objavljivanje elektroničke inačice završnog rada u javno dostupnom nacionalnom repozitoriju

VEDRAMA KOSARIĆ

ime i prezime studenta/ice

Dajem suglasnost da se radi promicanja otvorenog i slobodnog pristupa znanju i informacijama cjeloviti tekst mojeg završnog rada pohrani u repozitorij Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i time učini javno dostupnim.

Svojim potpisom potvrđujem istovjetnost tiskane i elektroničke inačice završnog rada.

U Bjelovaru, 30.08.2018.

Vedram Kosarić

potpis studenta/ice